

10 ДЗЕН
**ЗАСТАЛОСЯ
 ДА ВЫБАРЫ
 ПРЭЗІДЭНТА**
**Твой голас
 важны
 для Беларусі!**

Выдаецца
 з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

1 КАСТРЫЧНИКА 2015 г. ЧАЦВЕР № 188 (28046) Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Сямейная газета

**Дынастыя чулых
 дактароў**

**Унікальны
 кнігазбор
 ад Глебкі**

СТАР. 7

ЦЫТАТА ДНЯ

**Ларыса БАГДАНОВІЧ, намеснік
 старшыні Пастаяннай камісіі па
 працы і сацыяльных пытаннях
 Палаты прадстаўнікоў:**

«За час работы ў акрузе ў мяне прайшло шмат сустрэч з выбарчыкамі: наведвала працоўныя калектывы, правяла некалькі прыёмаў па асабістых пытаннях. Мэтаакіравана сустракалася з рознымі катэгорыямі прадстаўнікоў сацыяльнай сферы — на кампетэнтнай камісіі, у якой працую. Гэта работнікі сістэмы аховы здароўя, адукацыі, інваліды, ветэраны, былыя малалетнія вязні. Кола тэм гутарак вельмі шырокае: аб пенсійных зменах, сацыяльным утрыманстве, будучых выбарах, іншых актуальных пытаннях. Магу сказаць, што сітуацыя стабільная, у грамадстве напружанасці нейкай не адзначаецца. Што тычыцца галоўнай палітычнай кампаніі, то, вядома, кожны чалавек мае права зрабіць свой выбар. Галоўнае, заклікаю, каб усе ішлі на выбары і аддалі свой голас за таго ці іншага кандыдата. Каб грамадзянская пазіцыя нашага грамадства была выразная, ясная, каб гэта ўбачылі і Еўропа, і краіны СНД.»

Курсы замежных валют,
 устаноўленыя НБ РБ з 01.10.2015 г.

Долар ЗША	17688,00
Еўра	19845,00
Рас. руб.	268,89
Укр. грыўня	830,62

Фота Надзеі БУЖАН.

СУПЕРВЕЧАР АД БАТЭ

**Барысаўскія
 футбалісты
 здабылі першую
 перамогу
 ў розыгрышы
 Лігі чэмпіёнаў**

Усе, безумоўна, верылі ў каманду, падтрымлівалі яе, аднак наўрад ці былі тыя, хто мог дакладна прадказаць сцэнарый супрацьстаяння БАТЭ і «Ромы». Непрыемныя вынікі «жоўта-блакітных» у леташнім турніры, калі барысаўчане пацярпелі некалькі балючых паражэнняў, разам з нядаўняй няўдачай ад «Баера» дабавілі скептычных поглядаў у бок беларусаў. Але ў барысаўчан ёсць адна вельмі добрая якасць — каманда можа прыемна здзіўляць. І не толькі сваіх прыхільнікаў, але і ўсю футбольную Еўропу. Так было ў 2012-м, калі каманда перайграла французскі «Ліль» і нямецкую «Баварыю», летась, калі барысаўчане на лапаткі паклалі ўпарты «Атлетык» з Більбаа, і ў 2008-м, калі нічыі з вядомым «Ювентусам» расцэньваліся многімі як перамогі.

Гэтым разам БАТЭ перамог славуітую італьянскую «Рому», віцэ-чэмпіёна Італіі. Безумоўна, нехта скажа, маўляў, рымляне недаацанілі беларусаў, выглядалі млява ў першай палове. Але якая розніца, па вялікім рахунку? Гэта праблема італьянцаў. А беларусы сваю працу ў першай палове выканалі выдатна: галамі адзначыўся Ігар Стасевіч і Філіп Младзенавіч, які запісаў на свой рахунак дубль. Другі тайм для трэнерскага штаба барысаўчан атрымаўся вальдольным. «Рома» усё ж такі здолела адыграць два мячы, але гэтага ў той дзень аказалася замала, каб зарабіць

СТАР. 3

■ Полюс інтарэсаў

КАНТЫНЕНТ ХОЛАДУ

Скарыць яго могуць толькі гарачыя сэрцы

«Крывавыя» вадаспады, бактэрыі ў камянях і ледзь не марсыянскія ўмовы — для кагосьці гэта нешта з навуковай фантастыкі, для іншых жа — штогадовая рэальнасць. Днямі Нацыянальная акадэмія навук, Цэнтральная навуковая бібліятэка НАН і Маладзёжны адукацыйны цэнтр «Фіяльта» арганізавалі сустрэчу грамадскасці з беларускімі палярнікамі. На выставе і падчас лекцыі зацікаўленыя маглі атрымаць адказы на свае пытанні і даведацца, як звіць «уласнае гняздо» на далёкім паўднёвым кантыненте, а таксама як у Антарктыду могуць трапіць аматары прыгод.

Мерапрыемства распачыналася невялікай выставай прадметаў антарктычнага быту. Акрамя гэтага, тут можна было пабачыць унікальныя віды флоры і фаўны мацерыка, прыклады антарктычных мінералаў, даведацца пра асоб, звязаных з гісторыяй даследавання Антарктыды. Побач размяшчалася экспазіцыя фотаздымкаў, якія зрабілі палярнікі.

СТАР. 4

Аўтограф палярніка Аляксея ГАЙДАШОВА — шыкоўны падарунак.

■ Сацыяльны клопат

ТРЭЦІ ЁЗРОСТ — ПЕРЫЯД ПАЗНАННЯ

Пенсіянеры актыўна асвойваюць камп'ютар і вывучаюць замежныя мовы

У наступныя пяць гадоў пажылых беларусаў стане амаль на 200 тысяч больш. Мінпрацы прагназуе: да 2020 года доля пажылых людзей у краіне павялічыцца да 27 працэнтаў. Тэндэнцыя ў многім абумоўлена ростам працягласці жыцця, якая з 2010 года павялічылася на тры гады. З аднаго боку, гэты паказчык сведчыць аб паляпшэнні сацыяльнага і медыцынскага абслугоўвання ў краіне. З іншага — прымушае больш старанна распрацоўваць меры падтрымкі пажылых людзей, бо яны тычацца кожнага сёмага жыхара рэспублікі.

Сёння праца сацыяльных службаў накіравана на тое, каб дапамагчы старому чалавеку як мага далей заставацца актыўным, самастойным. Замест ложка-месца ў стацыянары адзіночым пенсіянерам (такіх у краіне больш за 126 тысяч) прапануюцца новыя варыянты: зімоўкі, дамы часовага самастойнага пражывання, прыёмныя і гасцявыя сем'і. «Гэтыя формы выгадны і дзяржаве, і чалавеку, — мяркуе намеснік міністра Аляксандр РУМАК. — Людзі атрымліваюць добрыя ўмовы пражывання, і ў іх з пенсіі яшчэ застаюцца грошы на асабістыя пакупкі».

СТАР. 2

СУПЕРВЕЧАР АД БАТЭ

— Прыемна распачалі матч. Забілі тры прыгожыя мячы. Мяркую, мы здзівілі «Рому», — прызнаўся пасля сустрэчы ў фае стадыёна **Каспарс ДУБРА**, латвійскі

абаронца **БАТЭ**. — Першую палову мы правялі вельмі моцна, а ў другой нават не ведаю, што здарылася: альбо «падсели», альбо зарана пачалі верыць у перамогу. Клас у «Ромы» высокі, і яны нас пакаралі за нашы памылкі... На сённяшні момант для мяне гэта самая вялікая перамога ў кар'еры. Аднак, спадзяюся, будуць і іншыя.

— **Ці атрымалася выканаць трэнерскую ўстаноўку на другі тайм?**

— Мы планавалі працягнуць гуляць без авантур, стараліся хуткімі перадачамі пераходзіць у атаку. Атрымалася не так, як у першым тайме, але было некалькі магчымасцей, каб забіць галы.

— **На якія моманты ў гульні саперніка трэнер найперш прасіў звярнуць увагу?**

— У сваім чэмпіянаце рымляне імкнуцца даводзіць усё да яснага: ганяюць мяч з фланга на фланг, чакаюць, калі ўзнікнуць вольныя зоны ў саперніка. Мы былі да гэтага падрыхтаваны, не пакідалі

Што пішуць у сеціве?

Alf Ekb, Sports.ru

«БАТЭ — крутыя хлопцы, што тут яшчэ казаць».

Yanus, Pressball.by

«Другі тайм, безумоўна, быў слабеішым, але, увогуле, нядрэнны. Так, «Рома», безумоўна, ціснула, але гэта віцэ-чэмпіён Італіі, на секундачку. Каманда, якая ў першым туры згуляла ўнічыю з «Барселоной». Напрыканцы была відаць стомленасць, аднак вытрымалі. Было часам і шанцаванне, але пакуль без яго мы такія каманды перамагаць не можам. Ну а так — майцы, з перамогай!».

Аляксей Смірноў, Sports.ru

«Зорак няма, але свядомасць ёсць і імкненне!»

Stark-FX, Football.ua

«З перамогай, браты! Ніхто не верыў. У першым тайме разарвалі, у другім падсели, апусціліся ніжэй. Аднак выстаялі! Майцы!».

Brodovka, By.tribuna.com

«Усіх беларусаў з перамогай! Хлопцы яе зарабілі. Дай Божа, каб яна не была адзінай у гэтай ЛЧ».

зон, куды б маглі забегчы сапернікі. То бок мы чакалі ад іх таго, што яны робяць.

— **Ці ўдалося нешта змяніць у псіхалогіі пасля паражэння ў Германіі ад «Баера»?**

— З «Баерам» мы правалілі толькі другі тайм. Першы завяршыўся з лікам 1:1, і ўсе ў раздзявальні верылі, што можам спакойна выцерпець нічыю. Не атрымалася. Але нічога. Рыхтаваліся да «Ромы». Дзякуй Богу, што ўсё так завяршылася. Віншую з перамогай!

У другім матчы групы «Барселона» перайграла «Баер» (2:1). БАТЭ з трыма баламі знаходзіцца цяпер на трэцім месцы групы «Е».

Тарас ШЧЫРЫ.

taras@zviazda.by

г. Барысаў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пасля завяршэння гэтага неверагоднага матча ў выкананні нашага чэмпіёна з «Ромай» у запоўненым журналістамі прэс-цэнтры «Барысаў-Арэны» панавала ўзрушанасць. Адны чакалі канферэнцыю трэнераў, другія рыхтавалі дыктафоны для размовы з футбалістамі, трэція рэдагавалі фотаздымкі, ну

а чацвёртыя хутка стукалі па клавішах сваіх ноўтбукаў, каб аператыўна «заліць» у інтэрнэт першыя рэпартажы. Нехта з калег уставіў у назву слова «сенсацыя», іншы назваў гэтае відовішча феерычным, ну а я, акрамя слова «супер» нічога напачатку падбраць не мог. Але тое, што адбылося ў гэты халаднаваты вечар на запоўненым стадыёне ў Барысаве, сапраўды інакш не назавеш.

Фота Надзеі БУЖАК.

■ Не прапусціце!

ЗАЛАТЫЯ МЕЛОДЫ «ЗАЛАТОГА ШЛЯГЕРА»

У Магілёў прыедуць зоркі амерыканскага джаза

Учора на сцэне абласнога Палаца культуры зноў прагучалі пазыўныя міжнароднага музычнага фестывалю «Залаты шлягер». Юбілейны, дваццаты па ліку, форум пачаўся канцэртамі «Усё найлепшае для Вас...» інтэрнацыянальнага квартэта тэнараў з Расіі, Беларусі, Украіны і Казахстана ў суправаджэнні аркестра народных інструментаў імя Леаніда Іванова.

— Пра тое, што гэты фестываль па-ранейшаму цікавы людзям, сведчаць амаль цалкам прададзеныя квіткі, — адзначыў намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканка Валерый МАЛАШКА. — А дзякуючы Белтэле-радыёкампаніі, якая будзе весці здымкі ўсіх канцэртаў, іх убачаць усе ахвотныя.

Разыначкай фестывальнай праграмы стане канцэрт зорак сусветнага і айчыннага джаза, у якім выступяць Мэла Уолдран, Тавіс Мінер, Premier Orchestra, іншыя выканаўцы. Як адзначыў мастацкі кіраўнік фестывалю Андрэй КАЛІНА, без спонсарскай падтрымкі гандырэктара прадпрыемства «Сервалюкс» Яўгена Баскіна гэты канцэрт быў бы немагчымы.

Андрэй Уладзіміравіч сябруе з бізнесменам з дзяцінства, і абодва захапляюцца джазам. Дзякуючы гэтаму сяброўству «Залаты шлягер» ужо не першы раз радуе прыхільнікаў джазавай музыкі.

Усе канцэрты сёлетняга фестывалю адбудуцца на сцэне Палаца культуры вобласці. Менавіта тут 20 гадоў таму пры падтрымцы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі яму быў дадзены старт. Андрэй Каліна лічыць, што гэта адна з найлепшых залаў краіны наогул. «Я шмат дзе быў і ведаю, што кажу, — запэўніў ён. — Такой акустыкі няма нідзе. І ўсё гэта дзякуючы тым славутым медным трубачкам, якія ўманціраваны ў сцены. Яны паглынаюць гук і адначасова ўпрыгожваюць залу».

Фестывальная атмасфера будзе панаваць у горадзе да 4 кастрычніка. Гледачоў чакаюць сустрэчы з Аляксандрам Івановым і яго групай «Ронда», рэтраканцэрт з удзелам кампазітара Рыгора Гладкова, для магіляўчан спячюць народная артыстка Расіі Галіна Нянашава, Мікалай Трубач, Вячаслаў Малержык.

Нэлі ЗІГУЛЯ.
zigulya@zviazda.by

ДРАЎНІНУ ТРЭБА ПЕРАПРАЦОЎВАЦЬ ДОМА

Пра гэта паведаміў перад адкрыццём выставы «Дрэваапрацоўка-2015» намеснік міністра лясной гаспадаркі Леанід ДЗЯМ'ЯНІК

Фота Аляксандра ШАБЛЮКА.

Паводле яго слоў, налета больш за 90% нарыхтаванай драўніны будзе перапрацавана ўнутры краіны. Спецыяліст паведаміў, што летась у нашай краіне было нарыхтавана 19 млн кубаметраў драўніны, але існуе невялікае адставанне па перапрацоўцы. Намеснік міністра выказаў надзею, што да 2017 года мадэрнізаваныя прадпрыемствы канцэрна «Беллеспаперапрам» запрацуюць на поўную сілу і тады ўся драўніна будзе перапрацоўвацца ў Беларусі.

Леанід Дзям'янік праінфармаваў, што сёння наша краіна пастаўляе сваю прадукцыю ў 16 краін, лідарам з'яўляецца Польшча, за ёй ідуць краіны Балтыі, Швецыя і Фінляндыя. Акрамя таго, экспартуюцца піламатэрыялы ў Германію, Данію, Бельгію і Нідэрланды.

У міжнароднай выставе «Дрэваапрацоўка-2015» у Футбольным манежы сталіцы прымалі ўдзел больш за 120 кампаній з Беларусі, Расіі, Аўстрыі, Даніі, Італіі, Германіі, Славеніі, Турцыі, Польшчы, Фран-

цыі, Літвы і Украіны. Тут прадстаўлена не толькі абсталяванне для апрацоўкі драўніны, але і спадарожныя тавары — усё ад вытворцаў сусветнага ўзроўню. Удзельнікі прадэманстравалі шырокую гаму дрэваапрацоўчага абсталявання вядучых сусветных вытворцаў, пачынаючы ад прызначанага для першаснай распілоўкі і сушкі драўніны і заканчваючы аўтаматызаванымі апрацоўчымі цэнтрамі і вытворчымі лініямі для мэблевай вытворчасці.

У мерапрыемстве прымалі ўдзел прадстаўнікі канцэрна «Беллеспаперапрам», Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Беларусі, БДТУ, кіраўнікі дрэваапрацоўчых і мэблевых прадпрыемстваў.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

НА БЮЛЕТЭНЯХ — БУДУЧЫНЯ КРАІНЫ

Адказнасць за лёс радзімы, грамадзянскі абавязак, умова дэмакратыі і сямейная традыцыя — карэспандэнты «Звязды» распыталі жыхароў сталіцы, чаму, на іх думку, трэба ісці на выбары Прэзідэнта Беларусі.

Андрэй, інжынер-праграміст:
— Мы жывём у дэмакратычнай краіне, так запісана ў нашай Канстытуцыі, а аснова любой дэмакратыі — выбар народа. Таму для таго, каб такі дзяржаўны лад мог рэалізоўвацца, кожны грамадзянін павінен выказаць сваё меркаванне. Менавіта прэзідэнцкія выбары — магчымасць гэта зрабіць і паказаць, які курс дзяржавы ты падтрымліваеш. Увогуле, было б ідэальна, калі б на выбары прыйшлі абсалютна ўсе, у такім выпадку дакладна можна было б сказаць, чаго жадаюць беларусы. Магчыма, гэта дапамагло б будучаму Прэзідэнту скараціць свой план дзеянняў.

Ігар Дзмітрыевіч, пенсіянер:
— Я заўсёды абавязкова знаходжу вольную гадзіну, каб наведаць выбарчы ўчастак, і гэты год — не выключэнне. Першая прычына простая — грамадзянскі абавязак. Калі не цяпер вызначацца са сваім бачаннем будучыні краіны, то калі? А па-другое, для мяне запаўненне бюлетэня — гарантыя таго, што мой голас будзе пачуты.

Савелій, электрык:
— Заўсёды з жонкай абавязкова разам ходзім галасаваць. Я мяркую, што ўдзел у выбарах — гэта не права грамадзяніна, а яго абавязак, тое, што не павінна нават абмяркоўвацца. Да таго ж выбары ў нейкім сэнсе — святочная падзея, бо ў гэты дзень да яе прыкавана ўвага ўсёй краіны.

Вольга, настаўніца:
— Абсалютна кожны грамадзянін мае права прагаласаваць, і мая пазіцыя такая, што гэта абавязкова трэба зрабіць. Усё проста — асоба Прэзідэнта, фактычна, вызначае кірунак, у якім будзе развівацца наша краіна найбліжэйшых пяць гадоў. Можна паглядзець на праграмы кандыдатаў, супаставіць іх са сваім уяўленнем будучыні Беларусі і прагаласаваць за чалавека, чьё бачанне супадае з тваім. Бо гэта наша жыццё, наш лёс... Дзецям і ўнукам выбаршчыкаў жыць у той краіне, якую яны пабудуюць, і менавіта цяпер настае такі час.

Юлія, медыцынскі работнік:
— Так, безумоўна, я пайду на выбары. Лічу, што голас кожнага чалавека вырашальны ці, прынамсі, можа стаць такім. Гэтыя працэнты — не проста лічбы, а тысячы меркаванняў беларусаў, у кожнага з якіх сваё бачанне асобы будучага кіраўніка краіны. У адпаведнасці з гэтымі галасамі будзе развівацца грамадства, выбудовацца сацыяльная палітыка, эканоміка. Асабіста мне хочацца 11 кастрычніка пабачыць запоўненыя выбарчыя ўчасткі, і я пайду галасаваць менавіта ў гэты дзень.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. *lyskavets@zviazda.by*
Фота Надзеі БУЖАН

■ Выбары-2015

ТРАДЫЦЫЯ ЭКЗІТПОЛАЎ БУДЗЕ ПРАДОЎЖАНА

Шэсць сацыялагічных структур акрэдытаваны для правядзення апытанняў па прэзідэнцкіх выбарах і грамадска-палітычнай сітуацыі ў краіне. Пра гэта паведамляецца на сайце Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні дзяржаўных рэферэндумаў.

Акрэдытацыю атрымалі Інстытут сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук, Інфармацыйна-аналітычны цэнтр пры Адміністрацыі Прэзідэнта, Магілёўскі інстытут рэгіянальных сацыяльна-палітычных даследаванняў, Цэнтр сацыялагічных і палітычных даследаванняў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Маладзёжная лабараторыя сацыялагічных даследаванняў Рэспубліканскага саюза грамадскіх аб'яднанняў «Беларускі камітэт маладзёжных арганізацый», а таксама Інстытут параўнальных сацыяльных даследаванняў «Еўразійскі барометр».

«Толькі гэтыя сацыялагічныя службы маюць права праводзіць сацыялагічныя апытанні, якія адносяцца да выбараў Прэзідэнта Беларусі і грамадска-палітычнай сітуацыі ў краіне», — заяўлена ў паведамленні на сайце Цэнтрвыбаркама. Як адзначыла раней старшыня Цэнтральнай камісіі Лідзія Ярмошына, правядзенне экзітполаў у дзень выбараў — традыцыйная для нашай краіны практыка. Прэтэндэнты на іх правядзенне павінны абавязкова прадставіць доказы таго, што члены каманды прафесійна валодаюць метадыкай правядзення сацыялагічных апытанняў. Тым, хто праводзіць апытанні, неабходна мець адпаведныя б'яджы і дакументы.

Надзея ЮШКЕВІЧ. *yushkevich@zviazda.by*

КАНТЫНЕНТ ХОЛАДУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пагутарыць з апошнімі прыходзілі цэлымі сем'ямі. Найбольш было моладзі.

— Калі ўбачыла навіну аб тым, што ў нас пройдзе такое цікавае мерапрыемства, адразу ж вырашыла, што абавязкова яго наведаю, — кажа студэнтка Алена Дзеравенка. — Можна сказаць, што цяпер з'явілася спраўдана хваля цікавага моладзі да тэмы прыгод і асваення далёкіх земляў, вось і я паддалася. Днямі ў пракат выйшаў фільм пад назвай «Эверэст» на падобную тэму, і мне захацелася яшчэ больш даведацца пра тое, як людзі выжываюць у неверагодных умовах.

Напэўна, галоўную думку і нават звышдэю ўсёй працы нашых навукоўцаў на «далёкім поўдні» сфармуляваў у самым пачатку сваёй прамовы кіраўнік беларускай антарктычнай экспедыцыі Аляксей Гайдашоў:

— Адно з самых распаўсюджаных пытанняў, якія нам задаюць: «А навошта ўвогуле Беларусі патрэбна гэтая Антарктыда?» Можа быць, гэта і правільна з мікрабывавага пункту гледжання. Сапраўды, мы можам дасягнуць наесціся, пабудаваць катэдры, палацы, апраўдана ў шоўк... Але што далей? Чалавека разумнага адрознівае імкненне да спазнання: «дзе пачатак і дзе канец Сусвету?», «чаму гэтая з'ява адбываецца так, а не інакш?». Толькі ў гэтым жаданні і заключаецца сутнасць Homo sapiens.

працягласць жыцця некаторых тамтэйшых лішайнікаў дасягае 10 тысяч гадоў. Такое даўгалецце не можа не цікавіць навукоўцаў. Гэтыя расліны ўмеюць абараняць сябе ад моцнага ультрафіялету праз актыўнае выдзяленне меланіну.

Рэчыва ўжо выкарыстоўваюць для стварэння сонцабароннай пасты. Увогуле, па словах Юрыя Гігняка, для генетыкаў і мікрабіёлагаў у Антарктыдзе непачаты край работы.

Якраз пра даследаванні незвычайнай прыроды Антарктыды распавядаў палярнік Уладзіслаў Мямін. Акрамя таго, яго расказ тычыўся бытавога складніка экспедыцыі і арганізацыі працы. Дарэчы, менавіта спадара Мяміна Аляксей Гайдашоў назваў галоўным хлебпёкам сярод палярнікаў. Так, нават у Антарктыцы беларусы пякуць хлеб, а робіцца гэта пры дапамозе звычайнай хлебпечкі.

Распавёў навуковец і пра мікрабіялагічныя цуды Антарктыды. Напрыклад, на ўзбярэжжы мацерыка нярэдка ўтвараюцца невялікія мікраазёры,

Песня ў выкананні Юрыя ГІГНЯКА сарвала авацыі залы.

У сваім выступленні Аляксей Гайдашоў спыніўся на гісторыі пакарэння Антарктыды чалавецтвам. Яго апавед распачаўся з адкрыцця кантынента рускімі маракамі Белінсгаўзеным і Лазаравым і скончыўся першымі экспедыцыямі суверэннай Беларусі. Найбольш публіку ўразіла сумна вядомая гісторыя дзвюх першых экспедыцый на Паўднёвы полюс, якія амаль сінхронна праводзілі «заклятыя сябры»: нарвежац Амурдсен і брытанец Скот. Спраба апошняга скончылася гібельлю даследчыка і яго каманды.

Яшчэ адзін важны аспект — псіхалагічная ўстойлівасць. Прэтэндэнты на паездку праходзяць абавязковую медкамісію, якая ўключае і тэст на маральную сумяшчальнасць. Таму з'ездзіць на паўднёвы кантынент у водпуск не атрымаецца.

Яшчэ адзін спікер сустрэчы, удзельнік беларускай антарктычнай экспедыцыі Юры Гігняк, марыў трапіць на паўднёвы кантынент з юнацтва. Яшчэ падчас навучання на географічным факультэце БДУ ён завальваў лістамі Арктычны і антарктычны навукова-даследчы інстытут СССР з просьбай узяць яго ў экспедыцыю. Жаданне было рэалізавана ў 1971 годзе, а другі раз берагі кантынента Юры Гігняк убачыў ажно праз 40 гадоў.

Апавяданне навукоўца датычылася флоры і фаўны Антарктыды. Воды Антарктыкі насыляюць тысячы відаў жывёл і раслін. Цыркумпалярнае цячэнне, якое акружае кантынент, адмяжоўвае яго ад цёплых плыняў, таму тэмпература вады каля берагоў Антарктыды — мінусавая (марская вада замярзае пры -1,98 градуса). Жывыя арганізмы прыстасаваліся і да такіх суровых умоў, больш за тое,

У другой палове мерапрыемства ўсе ахвотныя маглі задаць палярнікам свае пытанні. Найбольш публіку цікавіла, як можна трапіць у Антарктыду. Аляксей Гайдашоў вельмі дакладна абазначыў умовы і абставіны. Галоўнае — такое падарожжа не з'яўляецца турызмам ці экстрэмальным адпачынкам. Для ўсіх палярнікаў паездкі ў Антарктыку — гэта цяжкая і рucinная праца. Кожны ўдзельнік экспедыцыі павінен быць спецыялістам у якой-небудзь з навуковых абласцей, прычым вельмі высокага ўзроўню. Акрамя таго, ён мусяць выконваць і працу іншых профіляў. Яшчэ адзін важны аспект — псіхалагічная ўстойлівасць. Прэтэндэнты на паездку праходзяць абавязковую медкамісію, якая ўключае і тэст на маральную сумяшчальнасць. Таму з'ездзіць на паўднёвы кантынент у водпуск не атрымаецца.

«На ўзбярэжжы мацерыка нярэдка ўтвараюцца невялікія мікраазёры, фактычна — вялікія лужыны. Два такія вадаёмы, якія аддзяляюць некалькі метраў, могуць быць напоўнены абсалютна рознай вадой: адзін — салёнай, другі — прэснай».

Палярнікі распавялі і пра Беларускае антарктычнае станцыю, першыя тры модулі якой ужо сёлета з'явіцца на ўзбярэжжы кантынента. Новы дом значна пашырыць магчымасці экспедыцыі: яна павялічыць свой склад, зможа выконваць большы аб'ём працы, ды і бытавыя ўмовы палепшацца. Цяпер беларусы карыстаюцца станцыяй «Вячэрняя», якую ім перадалі ў часовае карыстанне расійскія калегі. Уласная станцыя (між іншым, цалкам беларускай распрацоўкі) дасць палярнікам магчымасць упершыню застацца ў Антарктыдзе на зімоўку.

Спецыялістам давялося развеіваць і некаторыя міфы пра свае падарожжы. Так, у іх спыталіся пра абавязковае выдаленне апендыкса ва ўсіх удзельнікаў даследавання Антарктыкі. Хоць такая аперацыя і не праводзіцца, але ў гісторыі асваення кантынента ёсць прыклад выдалення апендыкса ў самога сябе савецкім доктарам Леанідам Рогазавым, які быў адзіным медыкам у складзе 6-й савецкай антарктычнай экспедыцыі.

У выніку арганізатарам давялося абмежаваць колькасць пытанняў ад аўдыторыі, бо адна за адной ускідаліся

фактычна — вялікія лужыны. Два такія вадаёмы, якія аддзяляюць некалькі метраў, могуць быць напоўнены абсалютна рознай вадой: адзін — салёнай, другі — прэснай. І там, і там за некалькі месяцаў антарктычнага лета буйна расцвітае жыццё. Ад дзікага холаду, вятроў і ультрафіялету некаторыя мікраарганізмы хаваюцца нават... у камяні. Іх знаходзяць, напрыклад, у кавалках граніту. Зялёны снег, «крывавыя» вадаспады (яго афарбоўваюць аксідам жалеза бактэрыі, што жывуць усярэдзіне ледавіка) — такія цуды магчымы толькі на гэтым кантынентце.

ў паветра рукі зацікаўленых слухачоў. «Ці могуць трапіць у Антарктыду жанчыны?», «як палярнікі звязваюцца з роднымі?», «ці многа даводзіцца працаваць на вуліцы?» — пытанні проста сыпаліся. Нягледзячы на абмежаванні арганізатараў, мерапрыемства скончылася пазней, чым планавалася. Аднак самыя цяжкія атрымалі яшчэ некалькі падарункаў ад палярнікаў: спачатку жартаўлівы фільм пра пінгвінаў, які зняў Аляксей Гайдашоў, а потым і сумеснае фота з удзельнікамі беларускіх экспедыцый.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ. *lyskavets@zviazda.by*

Фота Надзея ДРЫЛА

Не страціць СЯБЕ

Пасля пераезду на новую кватэру разбірала скрыні з любімымі рэчамі. Сярод карункавых анёлкаў ды шматлікіх свечак і аромалімпаму знайшла дарагу сэрцу «птушку шчасця». Вырасла павесіць на фіранкі. Але не ўтрымала... І яна з вышыні звалілася на падлогу. Танюція драўляныя пёркі адламаліся і разляцеліся ў розныя бакі. Вядома, спачатку засмуцілася. А потым задумалася: навошта мне гэтая сітуацыя дадзена?.. І сама сабой узгадалася прыпавесць. Адзін вучань спытаўся ў настаўніка: «А што вы скажаце, калі даведаецеся аб маім падзенні?» — «Скажу: уставай!» — «А калі я зноў упаду?» — «Зноў скажу: уставай!» — «І колькі гэта будзе працягвацца — вось так падаць і падымацца?» — «Падай і падымайся, пакуль жывы. Тыя, хто ўпаў і не падняўся, — мёртвыя».

Як шмат непатрэбных рэчаў мы маем! Найбольш востра гэта адчуваеш менавіта пры пераездзе. Я ў сваёй шафе знайшла нават такія, пра якія не ўгадвала 5 гадоў. З часоў апошняга пераезду. І вырашыла пераняць-перайначыць на свой капітал добрую італьянскую традыцыю: як мінімум раз на год рабіць рэвізію. Рэчы, пра якія ты за 12 месяцаў не ўгадаў ні разу, — раздаць, падарыць, прадаць. І вось ужо амаль 4 месяцы я не набываю сабе нічога новага. Толькі раздаю. І радуся ад душы, калі бачу, што мая рэч «ажывае» і прыносіць некаму радасць і карысць.

Штодзень па дарозе на працу бачу адзін і той жа білборд. На ім вялікімі літарамі заклікаюць «Жыві смагай». Дзіву даюся, вытворцы шкоднай газіроўкі (якая, не сакрэт, менавіта выклікае, а не наталяе смагу) ужо нават не ўтойваюць сваіх жаданняў. І мне робіцца шкада людзей, якія падаюцца на гэтую навізлівую рэкламу. Як, дарэчы, і бацькоў, чые дзеці б'юцца ў істэрыцы: «Мама, купі...». І маці купляе... І тым самым з дзяцінства прывівае звычку да рэчаў, не заўсёды патрэбных. Малеча, як правіла, пагуляецца з той пластыкавай цацкай ад сілы хвілін 30, а то і разламае ўшчэнт. Нічога, мама купіць яшчэ... І яна сапраўды купляе, бо не разумее, да чаго гэта можа прывесці... Калі сяброў выбіраюць па мадэлі тэлефона, а мужа — па памеры гаманца.

Вось так пакрысе чалавек і трапляе ў рабства да рэчаў. Але ж пагадзіцеся, далёка не матэрыяльныя каштоўнасці робяць нас шчаслівымі. Самага важнага за грошы не купіш. І дзякуй Богу! Узгадайце незвычайныя падарункі, знакі ўвагі, якія вам калісьці рабілі. Што гэта? Статуэткі, кветкі? Асабіста мне ўзгадваюцца далёка не рэчы. А восень сярод зімы (Ігар ведаў, што я люблю клянновае лісце, таму пастаянна радаваў мяне восеньскімі букетамі. А аднойчы, калі мы сустрэліся ўзімку, папрасіў заплушчыць вочы... Калі расплушчыла, убачыла... клянновае лісце на бялюткім снезе). Радзіёперадача, якую запісалі напярэдадні майго дня народзінаў сябры (неперадавальнае адчуванне, калі цябе віншуюць незнаёмцы на розных мовах свету, а таксама знаёмыя з Італіі, любімыя выкладчыкі. Прайшло шмат гадоў, а я берагу тую касету)... Памятаеце, як у Рэмарка: «Што можа даць адзін чалавек другому, акрамя кроплі цеплыні? І што можа быць большым за гэта?»

Мне падабаецца акружаць сябе незвычайнымі прыгожымі прадметамі. Яны мяне натхняюць. Разам з тым стараюся не прывязвацца да рэчаў, бо кожная забірае не толькі месца, але і кавалчак энергіі. Чым іх менш, тым ты больш свабодны. Раней я вельмі моцна перажывала, калі губляла дарагія сэрцу рэчы. Цяпер навучылася глядзець на гэтыя — матэрыяльныя — страты па-філасофску. Галоўнае — не страціць сябе.

Надзея ДРЫЛА.
dryla@zviazda.by

Сямейная газета

Выпуск № 16 (39)

■ Сямейная справа

МЕСЯЦОВАЯ КЕРАМІКА

Сям'я Берднікавых, якая «нарадзілася» ў студыі дзіцячай творчасці, — пра тое, як ператварыць хобі ў працу

Наталля і Віктар ласкава запрасілі мяне ў сваю керамічную майстэрню Moon Ceramic ("Мясцовая кераміка") на духмяную гарбатку. Налівалі яе з мілага імбрыка, зробленага ўласнымі рукамі. Палічкі, спрэс застаўленыя яркімі, рознакаляровымі талерачкамі ды кубачкамі, уздымалі "дажджлівы" настрой і натхнялі на душэўную размову.

УЗЯЛА Ў РУКІ — І ПАЛЮБИЛА НАЗАЎСЁДЫ

— Ці можна сказаць, што менавіта гліна "зляпіла" з вас не толькі сям'ю, але і трывалы творчы саюз? І калі пачаўся "раман з глінай" у кожнага з вас?

Наталля: — Мы пазнаёміліся 5 гадоў таму ў студыі керамікі. Я на той момант ужо актыўна ляпіла, а Віця прыйшоў вучыцца гэтаму рамяству. Так склалася, што мы сустрэліся менавіта ў той час, калі вельмі былі адно аднаму патрэбны (пераглядваюцца).

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

■ Паспець усё!

ПЛАН ПА ЗАВАЯВАННІ СУСВЕТУ №1

ПАСЛЯ ДВОЙНІ НІЧОГА НЕ СТРАШНА, АКРАМЯ ТРОЙНІ

Змайстраваць драўляны верталёт, скончыць ВНУ і нарэшце выспацца. Гэта планы шматдзетнай маці, якая паспявае не толькі выхоўваць сыноў, але і ўласнымі рукамі ствараць утульнасць у кватэры і доме, хадзіць у тэатр і даказваць, што вялікая сям'я можа быць уладкаванай і дружнай.

СЕМ «Я»

— Калі мы ездзім у вялікія крамы, выбіраем на прыроду ці проста ідзем па вуліцы, заўсёды абавязкова знойдзецца хоць адзін, хто спытае: «І гэта ўсе вашы»? Я тады адказваю: «Не, усіх мы з сабою не бралі» і назіраю за рэакцыяй, — смяецца Наталля ФІЛІПАВА, шчаслівая маці пяці сыноў. — Я не лічу, што ў мяне шмат дзяцей, а думаю, што іх яшчэ і мала.

Першанец у Філіпавых нарадзіўся, калі Наталлі было 17 гадоў. Дзяўчына тады займалася лёгкай атлетыкай, мела малую вагу, і роды былі такімі цяжкімі, што яна вырашыла: аднаго дзіцяці для яе арганізма дастаткова, другога малага лепш узяць з дзіцячага дома.

Аднак праз восем гадоў адважылася на яшчэ аднаго, а праз дзевяць — на трэцяга. На момант з'яўлення ў сям'і блізнят 20-гадовы Аляксей пачаў жыць асобна і самастойна, Уладзіку споўнілася 12, а «дэкрэт» з Лёньчыкам ужо падыходзіў да канца.

— Адчулі, што сям'я ў нас маленькая, дзеці надта хутка выраслі і мы не паспелі нацешыцца імі, — успамінае Наталля.

Тры гады таму ў сям'і Філіпавых стала пяцёра дзетак.

— Тады мы ўжо і кватэру пабудавалі вялікую, і ў ёй стала неяк пуста. Я калісьці пажартавала ў размове з сяброўкай: «Хачу яшчэ адно дзіця, а лепш дваіх». Мы пасмяяліся, а неўзабаве даведаліся, што я цяжарная. Калі прыйшла на УГД, вакол мяне сабраліся некалькі ўрачоў, замітусіліся... Аказалася — у нас хлопчыкі-блізняты.

Цяпер багатая на сыноў мама ўжо не заракаецца ад родаў, як было пасля першага і другога дзіцяці. Пасля нараджэння трэцяга яна ўжо адказвала «можа быць» на пытанне ўрачоў «Ці прыедзеце па наступна-

га?», а пасля блізнят увогуле сціпла прамаўчала. Да таго ж ідэя ўзяць прыёмнае дзіця ўсё яшчэ жыве ў душы і чакае толькі моманту, калі Наталля набярэцца на гэта сіл і часу.

— Магчыма, я ўмею іх выхоўваць, таму Бог і дорыць мне хлопчыкаў, — кажа яна.

ФІРМЕННЫ ХВОСЦІК

Восенню блізнят Косцік і Талік пайшлі ў сад, а Лёня — у першы клас. Аляксей ужо даўно жыве асобна, турбот не дастаўляе, клапаціцца не просіць, наадварот, з падарункамі на святы наязджае. Аднак

сказаць, што маці Філіпавай сёлета стала лягчэй спраўляцца з гаспадаркай, немагчыма. Няўрымсліва жанчына паступіла ў ВНУ, прычым на іспытах паказала лепшы за ўсіх вынік. Так што спакой ёй толькі мроіцца, а жаданне проста выспацца не пакадае апошнія пяць гадоў.

Напрасіўшыся ў госці да вялікай сям'і, я сустракала іх з дзіцячага садка. Наталля, першакласнік і блізнят глядзеліся вельмі гарманічна — нібыта выхавальніца вывела надвечоркам апошніх з групы дзетак на прагулку. (Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

■ Нататкі таткі

На дзіця — як у люстэрка

У мінулыя выхадныя сям'я па лініі цесця сабралася на 80-годдзе яго маці. Вяскова хата гудзела, як вулей. Дзеці, унукі, праўнукі — усе, без выключэння, былі тут. Душэўныя тосты ў гонар бабулі Ганны гучалі адзін за адным. Імянінніца не хавала сваёй радасці і штораз змахвала хусцінкай слёзы шчасця. Асабліва, на мой погляд, усхвалявалі яе словы маёй жонкі, якая сказала, што ганарыцца тым, што падобна на бабулю. Яшчэ паўтара года таму я не зразумеў бы такой эмацыйнай узрушанасці, але з нараджэннем дачкі многае змянілася.

Калі жонка была цяжарнай, мы не аднойчы заводзілі дыскусію наконт таго, якія рысы ад кожнага з нас дацэ было б лепш пераняць. Не без жартаў пагадзіліся на аптымальным варыянце: знешнасцю няхай пойдзе ў Віку, а характарам — у мяне.

У дзень, калі дачка з'явілася на свет, я з нецярпеннем чакаў ад жонкі першага фотаздымка. І вось ён, доўгачаканы «дзынь» — і з экрана тэлефона на мяне глядзіць маленькая Віка. Тыя ж крыху напружаныя вусны, пранізлівы позірк. Такой навіне найбольш урадавалася ўся тая ж бабуля Ганна: «Гаворыш, на Віку вельмі падобна? Дык тады адзін у адзін у мяне пайшла», — рэзюмавала яна. Я ж, бязмежна шчаслівы ад таго, што стаў бацькам, толькі падумаў пра сябе: «Усё, як дамаўляліся».

Тым не менш, калі маіх дзяўчат выпісалі дадому, я пачаў шукаць у дачушчы свае рысы. Не ведаю чаму, але так хацелася знайсці ў яе знешнасці хаця б што-небудзь дакладна маё. І знайшоў. Перапоўнены гонарам канстатаваў усім родным: у Васіліцы мае вейкі. Па сутнасці — дробязь дробязю, а радасці не было межаў — дачка падобна і на мяне!

Малая падрастае з кожным днём, змяняецца знешне і працяўляе характар. Вось, як і маці, яна ўпарціца і да апошняга стаіць на сваім... Ты назіраеш за гэтымі пераменамі і штораз радуешся, калі адкрываеш у ёй свае рысы. Не ведаю, як гэта патлумачыць з пункту гледжання генетыкі, але дачка пры хадзьбе, як і я, моцна размахвае правай рукой, любіць спаць у той жа, што і я, позы.

Часам усплываюць і больш нечаканыя супадзенні. Нашы суседзі па лецішчы трымаюць курэй. Неяк дзед звадзіў Васілісу паглядзець птушчак. І цяпер пры першай жа магчымасці яна заўсёды накіроўваецца да «по-по-по». Разам з дзядулем насыпае ім зерня, а калі нясушка аказваецца ў зоне дасягальнасці, смела хапае яе за крылы і, ледзь утрымліваючыся на нагах, уважліва аглядае. Здаралася, што птушкі драпалі і дзяўблі, але дачку гэта не адпужвала. Яна зноў і зноў кліча дзеда даваць «ням-ням» «по-по». Калі пра такую «любоў» распавёў сваёй маці, тая толькі засмяялася: «Ты ж у дзяцінстве адзін у адзін быў такім. Усе ведалі, калі Сашы няма ў двары, то ён праводзіць рэвізію ў куратніку. Птушкі нават не баяліся пры табе несціся».

...На юбілеі мы сядзелі за вялікім сталом: бацькі, дзеці, унукі. Усе такія розныя і падобныя паміж сабой. Я глядзеў на шчаслівыя вочы бабулі, на сваю дачку і думаў. Напэўна, важна не пабачыць у дзіцяці свае рысы, а хоць аднойчы пачуць, што яно ганарыцца тым, што падобна на цябе.

Аляксандр АЛЕСІК

ПЛАН ПА ЗАВАЯВАННІ СУСВЕТУ №1

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

У кватэры, пакуль я думала, куды прыткнуць сумку ды боты, хлопцы ў імгненне вока разуліся, распрануліся і пабеглі мыць рукі. Як толькі мы перайшлі ў іншы пакой, Талік адразу патушыў святло ў пярэдняй. Відаць, звычайка да акуртанасці і беражлівасці ў сям'і выпрацоўваецца з маленства і становіцца аўтаматычнай.

— Яны ў мяне і цацкі самі за сабой даўно прыбіраюць, — заўважае Наталля. — Інакш я б проста падала, напэўна, ад стомы. Тым больш што амаль да трох гадоў блізныя ўставалі есці ноччу па два разы, прычым кожны ў свой час. Дасі кашу з малаком Таліку, ён засне — прачынаецца галодны Косцік, утаймуеш яго — «начны сняданак» зноў патрабуе першы. Агледзішся, а ўжо і світанак блізка. Так што я вельмі добра разумею жарт, што пасля двойні нічога не страшна, акрамя тройні.

Гледзячы сямейныя здымкі, бачу, што большая частка страў выканана арыгінальна: аладкі-тварыкі, варэнкі-сэрцайкі, пельмені розных формаў і памераў. І ўсё гэта лепіцца разам — вакол мукі, цеста, а галоўнае — усе задаволеныя і пры справе.

Блізныя хоць і аднолькавыя на твар, але розныя па характары. Талік, узяўшы мяне за руку, цягне паказваць цацкі, а Косцік не злазіць з маіных рук. Аднак ёсць у хлопцаў Філіпавых фірменны стыль — прычоска з доўгім хвосцікам ззаду. Гэта іх сямейны стыліст-цырульнік Аксана — сяброўка Наталлі — стрыжэ. Толькі бацька Дзіма — без «хваста».

— Гэта таму, што я сам сябе стрыгу, бо няма калі цырульніка кацаць, — смяецца ён.

Аказалася, што застаць галаву сям'і дома раней ночы амаль немагчыма — праца, праца, праца. Наталля нават сама здзівілася, калі мы прыйшлі, а муж дома.

КАМАНДЗІР І ЯГО САЛДАТЫ

Амаль на ўсіх шпалерах кватэры — кветкі. Такое адчуванне, нібыта сцены задрапіраваныя тканінай. У зале кветкамі, выразанымі са шпалераў, аздоблена па гіпсакардонным перыметры столь, што стварае цэльны і закончаны дызайнерскі вобраз. Шторы на вокны Наталля таксама шыла сама.

У сям'і ў двух акварыумах жывуць чарапашкі і рыбы.

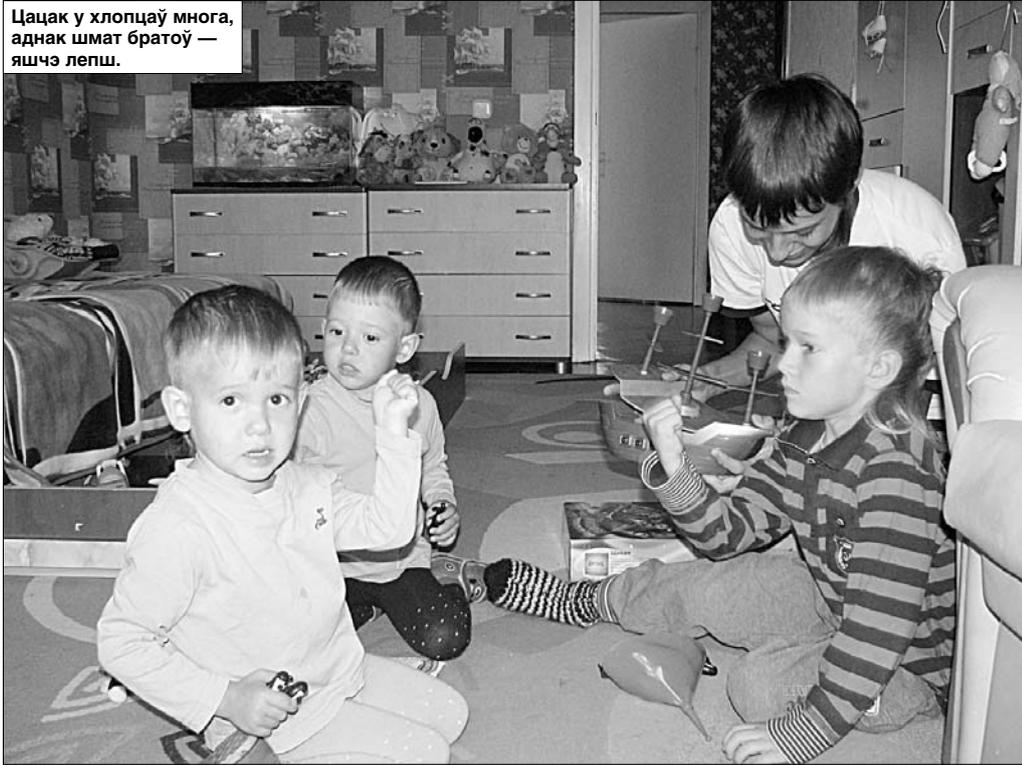
— Рыбкі — мой гонар, — хваліцца маці. — У нас жывуць сомкі і цыхліды, якія ўразілі мяне сваім бацькоўскім клопатам. Калі яны адкладваюць ікру, заўжды знаходзяцца побач і ахоўваюць. Пры небяспецы хаваюць яе ў рот. Малькі пасля нараджэння таксама начуюць у роце бацькоў, каб не трапіць на зуб драпежніку.

У вялікай сям'і Філіпавых табу на догляд старэйшымі дзецьмі малодшых.

— У мяне з братам розніца была ў чатыры гады, і бацькі часта казалі мне, куды пайсці і што зрабіць і вымушалі ўзяць з сабою брата. На мужа таксама часта пакідалі малодшую сястру. А мы робім наадварот, таму што дакладна ведаем, як не трэба. Калі дзеці заховаюць, яны самі яднаюцца ў гульні. Шасцігадовы Лёня ў нас камандзір, а блізныя — яго салдаты.

Любіць гуляць з малодшымі і 15-гадовы Уладзік. Ён запэўніў мяне, што, калі вырасце, у яго будзе 6 хлопчыкаў і 6 дзяўчат. Уладзіслаў вучыцца ў школе з фізика-матэматычным ухілам,

Цацак у хлопцаў многа, аднак шмат братоў — яшчэ лепш.

займаецца ў тэатры моды «Шкаф» Аляксандра Варламава, дзе малое і мадэлюе адзенне, бярэ ўрокі акцёрскага майстэрства. З-за такіх паляярна розных прыхільнасцяў сваю будучыню бачыць у двух напрамках: дызайнер-мадэльер ці настаўнік матэматыкі.

РАЊІЦАЙ — ПРАДАВЕЦ, УВЕЧАРЫ — ДЫРЭКТАР

Наталля стараецца пазбягаць статусу шматдзетнай, бо бачыла шмат негатыву ад людзей у адрас вялікіх сем'яў. Нават у паліклініцы ні разу не пайшла без чаргі.

— У нашых людзей укаранілася такое разуменне, што калі ў мяне шмат дзяцей, то на нашу сям'ю сыплюцца розныя даброты, як з рогу багацця, — абураецца яна. — Насамрэч, тую ж кватэру мы пабудавалі самі, вядома, з дапамогай дзяржавы, бо стаялі на чарзе, але ж ніхто нам яе не дарыў. Калі мяне пытаюць, што вам падарыла дзяржава, я адказваю сваім любімым жартам: «Наш Прэзідэнт падтрымлівае шматдзетных асабіста. Штораніцу свежыя булкі і хлеб прывозіць у краму. Я называю прозвішча, і мне ўсё даюць бясплатна». Людзі пачынаюць згодна ківаць галовамі, маўляў, ну дык добра. А я працягваю:

Нават звычайная яечня пераўтвараецца ў шэдэўр у руках руплівай гаспадыні.

Хата ў вёсцы дабудовалася сваімі рукамі.

«Часам бывае, што ён не можа сам прыляцець, тады звоніць, выбачаецца і дасылае свайго цэлахоўніка». Толькі пасля гэтага да суразмоўцаў даходзіць, што я жартую.

У абодвух бацькоў Філіпавых па дзве працоўныя кніжкі. Каб гадаваць вялікую сям'ю, трэба шмат працаваць, але ж пры гэтым і падаткаў яны больш плацяць. Наталля, напрыклад, да апошняга «дэкрэту» з раніцы і па выхадных працавала старшым прадаўцом у магазіне абутку, а ўвечары — галоўным адміністратарам дырэкцыі тэатральных кас Мінска. Цяпер яна выйшла на месца адміністратара — на дзве пасады часу пакуль не хапае.

Пераезджаючы на новую кватэру, Філіпавы ўзялі з сабою толькі адзенне і цацкі. Паўгода, пакуль рабілі ремонт, спалі на надзіманых матрацах, а елі на накрываўцы ад пліты.

— Я веру, што змагу ўсё здзейсніць, калі буду вельмі хацець. У мяне ёсць шэраг, дзе запісаны мае планы на жыццё. Не размяняючыся на дробязі, я падпісваю іх «План па заваяванні Сусвету №1», ён перакрэслены, на наступным лісце — «План №2», «№3», — смяецца гаспадыня.

Наталля вельмі шчыры і эмацыйна-нальны чалавек, які, на маю думку, падключаны да нейкай асаблівай крыніцы сілкавання. Падчас дэкрэтнага яна ўмудралася класці дзяцей спаць і ноччу яшчэ падпрацоўваць напісаннем артыкулаў.

— Мне вельмі не хапала стасункаў і суразмоўцаў у «дэкрэце», і, магчыма, напісанне артыкулаў было для мяне такім паратункам.

Пераезджаючы на новую кватэру, Філіпавы ўзялі з сабою толькі адзенне і цацкі. Паўгода, пакуль рабілі ремонт, спалі на надзіманых матрацах, а елі на накрываўцы ад пліты.

— Мы дамовіліся з суседзямі, якія пакуль не збіраліся пераязджаць, што пажывём у іх кватэры, пакуль будзем рамантаваць сваю. Тады ўвогуле мала хто перасяліўся яшчэ, і мы па начах штрабілі сцены, пераносілі і ўсталёўвалі разеткі (было 17 — стала больш за 50), узводзілі аркі, перароблівалі сантэхніку. І, безумоўна, нам вельмі дапамагалі сябры. Аднойчы суседка Юля ў акно убачыла, што Дзіма клеіць шпалеры. Яна сказала свайму мужу: «Там Філіпаў адзін не справіцца», схаліла каструлю з катлетамі і ў дзве гадзіны ночы пайшла на дапамогу.

У мінулым годзе сям'я набыла дом у вёсцы — звычайны драўляны зруб, крыты шыферам. За лета яны павялічылі будынак у чатыры разы: дабудавалі другі паверх з мансарднымі вокнамі, а на першым пашырылі хату ўдвай.

Змайстравалі вялізны ложак — паклалі два двухспальныя матрацы на драўляны насціл. Цяпер там можа змясціцца ўся сям'я. На двары збудавалі дзіцячую пляцоўку, дзе з цягам часу з'явіцца дадатковыя арэлі і драўляны верталёт. Наталля ўжо сабрала першы ўраджай з град, а на наступны год плануе збудавать лазню. І ўсё гэта ўласнымі рукамі, якія, як у вядомым выслоўі, «робяць», пакуль «вочы баяцца».

Ірына СІДАРОК.

■ Рыхтуемца да родаў

ШЧАСЦЕ Ў ЖЫВАЦЕ,

або Адукацыя, за якую не даюць «корачак»

У жыцці большасці жанчын рана ці позна надыходзіць трапяткі перыяд — яны даведваюцца аб сваёй цяжарнасці. Дакладней, аб тым, што цяжарная іх сям'я. Бо з гэтай хвіліны пачынаецца прывыканне абаіх, жонкі і мужа, да сваёй новай, магчыма самай адказнай і жаданай, ролі мамы і таты.

...Вы ўжо наведалі тры галоўныя УГД і цяпер знаходзіцеся ў дэкрэтным водпуску. Самы час разабрацца са зменамі на фізіялагічным і духоўным узроўнях! На шчасце, заняткаў па падрыхтоўцы да родаў хапае: яны ладзяцца пры радзільных дамах, можна звярнуцца і да прыватных псіхолагаў. Акрамя таго, час ад часу для будучых мам праводзяцца трэнінгі і майстар-класы. Адна з такіх сустрэч нядаўна прайшла ў рамках праекта «Шчасце ў жываце». У нефармальным умовах (дэгустануючы прадукцыю беларускага вытворцы дзіцячага харчавання і прымаючы ўдзел у конкурсах з прыемнымі падарункамі для будучых сыноў і дачок) цяжарныя жанчыны змаглі яшчэ больш акунца ў атмасферу чакання свайго цуду, задаць хвалючыя пытанні і выслухаць меркаванні псіхолагаў, спецыялістаў па сямейных адносінах, педыятраў і акушэраў-гінеколагаў.

З уласнага вопыту (бо сама знаходжуся ў чаканні свайго цуду) скажу, што спачатку патак новай інфармацыі пакідае сумбур у галаву. Таму я паспрабавала з усёй разнастайнасці парад і рэкамендацыі выбраць самае каштоўнае менавіта для сябе.

Па-першае, чым раней вы навучыцеся правільнаму глыбокаму дыханню, пачынае гутарыць са сваім «шчасцем у жываце», спявае яму калыханкі, пазітыўна настроіцеся не толькі на выхаванне дзіцяці, але і яго з'яўленне, тым больш лёгкімі і прыгожымі будуць вашы роды! І гэта не проста словы: псіхолагі сцвярджаюць, што пачуцці і думкі маці падчас цяжарнасці захоўваюцца на падсвядомым узроўні малечы на ўсё жыццё і фарміруюць будучую асобу.

Фота Марыны БЕГУНКОВИЧ

Другі важны момант звязаны з умнем працаваць у камандзе. Галоўным вамым партнёрам і дарадцам падчас родаў будзе акушэр-гінеколаг. Паверце, ён не менш за вас зацікаўлены ў паспяховым з'яўленні на свет здаровага немаўляці. Скажыце доктару аб тым, што вам патрэбна яго падтрымка і вы спадзеяецеся на яго вопыт. І не саромейцеся задаваць пытанні пра тыя прэпараты, кропельніцы і працэдур, якія вам прызначаюць.

Калі вы плануеце нараджаць з мужам, то існуе паслуга партнёрскага родаў. Аднак псіхолагі рэкамендуюць згаджацца на такі крок, толькі калі жаданне ўзаемнае. Муж на родах можа падарыць пачуццё апоры і псіхалагічнага камфорту адной сваёй прысутнасцю або дапамагчы зрабіць болесуцішальны масаж. Усё астатняе: правільнае дыханне, рэлаксацыя, візуалізацыя пазітыўных момантаў у жыцці і шчаслівага нараджэння немаўляці — ляжыць цалкам на будучай маці.

Па-трэцяе, усе людзі на зямлі ўнікальныя, таму нават калі вы шмат гадоў жывяце з мужам, не

будзе лішнім час ад часу абмяркоўваць будучыя змены ў сямейным жыцці. Вашы чаканні аб дапамозе па гаспадарцы і доглядзе дзіцяці рызыкуюць так і застацца чаканнямі, калі вы не падберце патрэбныя словы. Да таго ж размеркаванне абавязкаў да родаў здыме значную частку магчымых рознагалоссяў з нагоды адаптацыі да новага распарадку дня пасля вяртання з радзільні. Псіхолагі нават рэкамендуюць мужу ўзяць адпачынак на перыяд, пакуль дзіця лічыцца нованароджаным (28 дзён), для таго, каб ужыцца ў новую ролю, прывыкнуць да зменаў. Гэта гарантавана станоўча адаб'ецца на адносінах паміж татам і малым.

Пасля нараджэння цуду цэлае мастацтва — балансаваць паміж адносінамі жонка—муж, мама—дзіця і тата—дзіця. Ідэальная сям'я — гэта па-ранейшаму закаханыя і чулыя адно да аднаго муж і жонка, якія жывуць разам з дзіцем, а не дзеля яго. Бо малечы патрэбны шчаслівыя і здаровыя бацькі не менш, чым бацькам моцнае і радаснае немаўля.

Такім чынам, эмацыйную сувязь мамы і таты з дзіцем не варта недацэньваць на любой стадыі зараджэння новага жыцця і развіцця малага.

І яшчэ адно назіранне: у выніку асвойвання тоны літаратуры па цяжарнасці, па доглядзе дзіцяці і яго выхаванні з'яўляецца ўражанне атрымання яшчэ адной вышэйшай адукацыі — той, за якую не даюць «корачак» і дыпламаў, але якая ўзнагароджваецца атрыманнем ганаровай пасады Маці на ўсё жыццё, калі платай за штодзённую працу будучы шчаслівыя вочы немаўляці.

Алесь НЕСЦЯРОВІЧ.
nesterovich@vviavda.by

P.S. Інфармацыю пра будучыя сустрэчы ў рамках праекта «Шчасце ў жываце» вы можаце знайсці ў суполках пад аналагічнай назвай у сацыяльных сетках «Facebook» і «VKontakte». «Сямейная газета» жадае ўсім будучым мамам (у тым ліку і аўтарцы гэтага артыкула) лёгкіх і прыгожых родаў, дзеткам — шчаслівага лёсу і здароўя, а бацькам — цярдзення і мудрасці!

■ Меркаванне

МАЛА
НАРАДЗІЦЬ —
ТРЭБА
І ВЫХАВАЦЬ

За заслугі ў выхаванні дзяцей трэба ўзнагароджваць нагрудным знакам

Такую прапанову выказала Зінаіда ВАРАБ'ЁВА, загадчыца сектара сацыяльна-педагагічнай работы і аховы дзяцінства камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама. На яе думку, такая ўзнагарода дазволіць заахвоціць бацькоў і асоб, якія іх замяшчаюць, і належным чынам ацэніць іх працу па выхаванні дзяцей, а таксама павысіць статус сям'і ўвогуле.

— Знак «За заслугі ў выхаванні дзяцей» — гэта не мая прыдумка. Такая форма падзякі дзяржавы бацькам, папчыцелям, апекунам, бацькам-выхавальнікам існуе ў іншых краінах, напрыклад у той жа Расіі, — кажа Зінаіда Васільеўна. — У Беларусі таксама трэба стварыць нешта падобнае, каб адзначаць людзей, дзеці якіх дасягнулі поспехаў у навуцы, мастацтве, спорце, вайскавай службе. Такім чынам ніхто з бацькоў не застаўся б без увагі, нават тыя, хто выхававу толькі адно дзіця, але ж затое ўклаў у яго столькі сіл і старання, што яно стала адметным на дзяржаўным узроўні.

Зразумела, каб прэтэндаваць на такую ўзнагароду, бацькі павінны з годнасцю трымаць сябе і весці адпаведны лад жыцця. Гэта будзе сведчаннем выхавання дзяцей на ўласным прыкладзе.

На думку прадстаўніцы Мінгарвыканкама, калі ўвасобіць узнагароду ў серабры і ўручаць яе за пераможку ў конкурсах на найлепшыя выхавальніцкія дасягненні, то яна б была не менш значнай, чым Ордэн Маці, якім у нашай краіне ўзнагароджваюць шматдзетных матуль. Акрамя таго, знакам «За заслугі ў выхаванні дзяцей» можна было б адзначаць абаіх бацькоў, вярнуўшы такім чынам на належны ўзровень ролю бацькі, якая зараз незаслужана зменшана.

— Шматдзетныя сем'і — гэта цудоўна, але найперш у іх павінна быць добра дзецям, а не бацькам, — лічыць Зінаіда Вараб'ёва. — Нараджаць трэба столькі, колькі ты зможаш выхаваць, а не толькі ўтрымліваць.

Ірына СІДАРОК

■ Вазьму твой боль...

ТЭОРЫЯ КАМПЕНСАЦЫІ

Калі ў маім родным пасёлку абваліўся школьны дах і пад ім загінулі людзі, трагедыя перажывалі ўсе землякі. А потым жыхары падзяліліся на спачувачых і зайздрослівых. Сем'ям загінулых дзяржава выплаціла немалую суму — так званаю кампенсацыю. Злыя язікі і па сёння чэшуць, што бацькі нажыліся на смерці сваіх дзяцей. А я тады не разумела: якія грошы могуць кампенсавать такую страту. Мне падавалася нават абразай з боку ўлад спрабаваць мераць жыццё банкетамі. Цяпер я пераканана, што лёс сам выдае кампенсацыі пацярпелым. І куды больш вартай валютай, чым грашовая.

У знаёмых бізнесменаў згарэла лазня. Нова, вялікая, укамплектаваная лазня для кліентаў, якую толькі што аснасцілі свежазакупленай тэхнікай. Гаспадыня толькі ўздыхнула: «Шкада, але, відаць, так трэба». І неўзабаве да яе ў рукі прыплыў новы бізнес. Іншы напрамак, незанятая ніша. А памяшканне пад яго ўжо гатова! Рамонцік толькі зрабіць, аснасціць — і наперад! Новы бізнес пайшоў як па масле. Кампенсацыя.

Матуля дзяўчынкы з ДЦП, просячы дапамогі ў «Клуба 5000», расказвае сваю няпростую гісторыю. У захворванні дачушкі яна вінаваціць медыкаў. Па-першае, роды вялі няправільна, вымучылі немаўля, наглыталася яно каляплодных водаў, з'явілася на свет кволенькім, хоць уся цяжарнасць праходзіла добра. І, не звярта-

ючы ўвагу на стан дзяўчынкы, педыятр робіць другую стратэгічную памылку — прышчэпку. Пасля гэтага немаўля забіраюць у рэанімацыю. І ў якасці кампенсацыі праз нейкі час жыццё дае сылае разгубленай матулі новага доктара, ужо неўролага. Ён шчыра кажа ёй, што медыцына ў іх выпадку можа толькі нашкодзіць. «Шукайце альтэрнатыўныя метады лячэння», — з гэтай фразы пачалося выратаванне дзяўчынкы. Маці возіць яе на сеансы дэльфінацэрапіі, іпатэрапіі, лечыць сонцам, морам і свежым паветрам. Прырода робіць неверагоднае! У той час, як іншыя дзеці з істотна меншымі пашкоджаннямі становяцца глыбокімі інвалідамі праз пабочныя дзеянні медыцынскіх сродкаў і працэдур.

Калі не стала на гэтым свеце маёй цёткі, у стрыечнага брата, яе сына, і без таго быў няпросты жыццёвы перыяд. Мы хваліліся, як ён пераняе страту, і не ведалі, з якога боку падтрымліваць. І ў момант, калі апускаліся рукі, Нябёсы дасылаюць яму спадарожніцу, якая стала цэлым светам. Няхай сабе толькі на нейкі, але патрэбны час. Ён нават у сне пачынаў размова з маці, а заканчваў з дзяўчынай, ішоў на прагулку з матуляй, а вяртаўся ўжо з каханай. Кампенсацыя? Кампенсацыя!

Нават калі Бог абірае кагосьці ахвярай страшнай хваробы, раку, Ён дасылае кампенсацыю. Жанне Фрыске — сына і клапатлівага мужа, які прайшоў выпрабаванне і даказаў свае пачуцці. Хто ведае, можа, застаючыся здаровай і прыгожай сёння, яна была б адзінокай і няшчаснай. Без кампенсацыі.

Я ведаю некалькі сем'яў, якія ўтварыліся ў бальніцы, у Цэнтры дзіцячай анкалогіі, гематалогіі і імуналогіі, на нашых вачах. Прыехаўшы лячыць сваё дзіцятка, няшчасная матуля з далёкай глыбінкі расплюшчвала вочы і бачыла, што муж-прапойца, які яшчэ і руку часцяком на яе падымае, не адзіны мужчына ў свеце. Кідала такога, не азіраючыся, і сыходзілася з адзіночым таткам у клініцы, які таксама алёкся ў выбары паловы. Не ўсім з такіх пар шчасціла ехаць дадому поўным складам — яны разам перажывалі смерць дзяцей і разам пачыналі новае жыццё. Як кампенсацыю.

А была адна матуля, удава, гадала дваіх дзеткаў. Жыла сям'я за рысай беднасці. Але такая была сумленняя, такая шчырая, сардэчная. І давалася ёй прайсці лячэнне ў дзіцячым анкацэнтры і пахаваць сыночка. Не ўсім лёччыўся, сям'ю наведвала замежная дэлегацыя, гуманітарную дапамогу прывозіла. Падтрымлівалі маці, калі хлопчыка не стала. І так яна сваёй дабрынёй уразіла аднаго мужчыну, што забраў яе разам з другім дзіцем, пасады на «белага каня» і павёз за мора-акіяна, па другім бок ад рысы беднасці. Казка? Не, кампенсацыя.

Цяпер я пераканана, што кампенсацыі раздае не дзяржава, не Прэзідэнт, не райвыканкам і не каса ў банку. Іх раздае Бог, Сусвет, жыццё — каму што бліжэйшае. І кантрольны аргумент у падтрымку маёй тэорыі Кампенсацыі.

■ Салодкае захапленне

«НІЯКІЯ СУВЕНІРЫ МЯНЕ ТАК НЕ РАДУЮЦЬ, ЯК «ЦУКРЫКІ»

Мая бабуля нядаўна пачула па тэлевізары слова «глюкафіл». І пачала ў мяне дапытвацца, што гэта за хвароба ў гэтых людзей. Вы б бачылі, як яна здзівілася, калі даведалася, што глюкафілія — гэта калекцыянаванне аднаразовых пакецікаў з цукрам!

Яна Паўлава па адукацыі эканаміст. Дзяўчына мае вельмі рознабаковыя інтарэсы: фатаграфуе на плёнку, займаецца спортам, любіць кнігі і, вядома ж, калекцыяніруе «цукар». Гэтай справай яна пачала займацца 8 гадоў таму. Яна Паўлава — глюкафіл.

«Я звычайны чалавек. Часта падарожнічаю па гарадах Беларусі і заходжу ў кавярню. Каву і гарбату я п'ю без цукру, а пакецікі з ім заўсёды забіраю з сабой. Потым ужо знаёмія сталі прыносіць новыя і новыя. Паступова колькасць цукру павялічвалася».

Калі ў Яны было каля 100 пакецікаў, то яна сфатаграфавала іх і размясціла ў сацыяльнай сетцы. Дзяўчыну знайшла калекцыянерка з Мінска, якая першая прапанавала памяншацца. Тады Яна і даведалася, што існуе абмен паміж калекцыянерамі.

Варыянты абмену розныя. Хто па пошце дасылае, хто на сустрэчах мяняецца. Дарэчы, у Беларусь прыязджаюць глюкафілы і з іншых краін, і такім чынам калекцыі мясцовых папаўняюцца. Акрамя абмену, цукар можна купляць. Напрыклад, сваю серыю «Рэклама ў СССР» Яна набыла ў мужчыны з Масквы, які сам вырабляе пакецікі: робіць эс-

кізы, прыдумляе малюнкi. Але існуюць і аўкцыёны, дзе можна знайсці цікавыя эксклюзіўныя і рарытэтныя экзэмпляры.

«Ведаю маладую пару з Жодзіна, у якой ёсць вясельны салон. Дык вось у гэтым салоне яны выставілі частку сваёй цукровай калекцыі ў выглядзе насценных карцін».

«Сябры ведаюць пра маё захапленне. Таму з падарожжаў заўсёды стараюцца прывесці «цукрыкі». Ні магніцікі, ні сувеніры мяне так не радуюць, як новы экзэмпляр у калекцыю. Сёння ў мяне больш за 3 тысячы пакецікаў цукру».

Зразумела, адна справа, калі ў цябе 100 пакецікаў. Ты памятаеш кожны «цукрык», як і адкуль ён табе дастаўся. Калі іх набіраецца больш за тысячу, то становіцца складана сачыць за кожным, нават чалавеку з эканамічнай адукацыяй. Таму існуе такі варыянт, як электронны ўлік сваіх пакецікаў. Глюкафілы запісваюць у табліцу назву, форму, горад, краіну, адкуль ён прыйшоў, ад каго...

Некаторыя глюкафілы аддаюць перавагу калекцыянаванню пустых пакецікаў. Бо з цягам часу цукар камянее і можа пашкодзіць паперку. Яна Паўлава лічыць, што «цукрык» павінен быць менавіта са змесцівам, таму што без яго пакецікі «нежывыя».

У самым пачатку, калі дзяўчына была нявострынай калекцыянеркай,

яна выкарыстоўвала паўторныя «цукрыкі».

«Аднойчы я знайшла рэцэпт стравы, але ў мяне не было трысняговага цукру. Тады яго рэдка дзе можна было купіць. І я выкарыстала свой цукар з пакецікаў. Цяпер шкадую, што так зрабіла».

Глюкафілы — людзі азартныя. Часам у пошуках новага пакеціка прыходзіцца праехаць не адзін кіламетр, зайсці не ў адну кавярню.

«Раней у мяне было так званае «паляўніцтва на цукар». Я хадзіла па розных кавярнях, асабліва па тых, якія толькі адкрыліся, і брала пакецікі ў некалькіх экзэмплярах. Цяпер, калі шчыра, не заўсёды хапае часу на такія паходы. Таксама ў нас ёсць выраз «цукровы запой». Гэта калі перад сустрэчай ты пачынаеш праглядваць усе свае «цукрыкі», адкладваць паўторныя, каб потым іх абмяняць».

У кавярнях на захапленне Яны Паўлавай рэагуюць па-рознаму. Нехта пачынае цікавіцца, просіць расказаць больш, а нехта глядзіць, як на дзівачку.

Акрамя непасрэдна калекцыяніравання, Яна і яе сяброўка Вольга Шахрай займаюцца арганізацыяй сустрэч глюкафілаў. У Мінску яны стараюцца збірацца разы тры на год. Звычайна сустрэчы праходзяць у кавярні. Але з кожным разам шэрагі глюкафілаў папаўняюцца, таму цяпер дзяўчаты стараюцца падбіраць больш прасторнае месца. Звычайна на чалавек 15-20. Там яны абменьваюцца пакецікамі цукру. На адной з сустрэч, напрыклад, прысутнічаюць самыя маладыя калекцыянер Беларусі — 8-гадовы хлопчык, які прыходзіць з мамай.

«У нас з'явілася традыцыя: да кожнай сустрэчы мы самі робім эксклюзіўны цукар, які дорым кожнаму калекцыянеру. Усе глюкафілы розныя: па адукацыі, па ўзросце. Мы ўжо паспелі пасябраваць».

«На адной з сустрэч прысутнічаў самы малады калекцыянер цукровых пакецікаў у Беларусі — 8-гадовы хлопчык, які прыходзіць з мамай».

Калі на сустрэчу прыходзяць глюкафілы-пачаткоўцы, то ўсе стараюцца ім дапамагчы, дораць пакецікі з цукрам. Звычайна ў навічок мала пакецікаў для абмену, таму ім дазваляюць забраць увесь цукар, які застаецца. Навічок можа прыйсці з 50 пакецікамі, а пайсці — са 100.

Свой цукар Яна захоўвае ў скрынях.

«Я хачу ў будучыні зрабіць альбом з «цукрыкамі», каб потым мае дзеці змаглі разглядваць калекцыю. Магчыма, яны захочуць працягнуць збіраць пакецікі. Таксама я мару, што калісьці ў мяне і маёй сям'і з'явіцца свой дом. Там будзе асобнае памяшканне для захоўвання «цукрыкаў». Я, напрыклад, ведаю маладую пару з Жодзіна, у якой ёсць вясельны салон. Дык вось у гэтым салоне яны выставілі частку сваёй цукровай калекцыі ў выглядзе насценных карцін. Думаю, і ў мяне ўсё атрымаецца».

**Марына ЛЯШКЕВІЧ.
Фота аўтара**

■ Зялёны дом

НЕ ДАЕЎ? НАКАРМІ ЧАРВЯКА!

Памятаеце анекдот, у якім жанчына захацела схуднець, але не магла, бо даядала за ўсімі сваякамі ежу. Доктар прапанавалі ёй завесці парася, на што пацыентка адказала: «І за ім даядаць»? Смех смехам, а лішкі прадуктаў ды ачысткі складаюць большую частку адходаў у нашых сметніцах. Выйсць ёсць з любых сітуацый, у тым ліку і з такой. Напрыклад, ландшафтны дызайнер Аліна ПЯШЭК перапрацоўвае харчовыя адходы ва ўгнаенне для раслін. Дакладней, займаецца гэтым не яна, а чырвоныя каліфарнійскія чарвякі, якія ўжо два гады жывуць у кампостары і «пастаўляюць» гаспадыні біягумус. Каб убачыць, як гэта працуе, адпраўляемся ў госці да Аліны.

ПЯСОК УПРЫКУСКУ З ПАПЕРАЙ

Дзяўчына актыўна займаецца пермакультурай (экалагічнай устойлівай сельскай гаспадаркай). Два гады таму разам з калегай яна наведвала вермі-ферму (ад лац. verm — «чарвяк») у Львове, дзе ёй падарылі некалькіх чарвякоў.

— Завяла іх з практычнай мэтай — каб не набыць угнаенне ў краме, — кажа дзяўчына. — Дома выкідаем столькі заваркі кавы, чаю, што проста шкада. А тут кінуць смецце — і атрымаць угнаенне для кветак.

«Каліфарнійцы» — выведзены спецыяльна для перапрацоўкі харчовых адходаў гібрыды звычайнага гнявага чарвяка. Ад сваіх «братоў» яны адрозніваюцца пладавітасцю ды пражэрлівацю: хутчэй пераўтвараюць рэшткі ежы ў спажывуны біягумус. Жывуць «земляробы» каля 16 гадоў. Яны цэпалюбныя, не вытрымліваюць нізкіх тэмператур. Айчыныя навукоўцы вывелі ўласную лінію «Беларускі араты»: яе прадстаўнікі прыстасаваны да нашых кліматычных умоў. Аліна не паленалася набраць каля

рэчкі звычайных гнойных чарвякоў, таму ў яе кампостары жывуць і тыя, і другія. А вось дажджавыя ў такой «кватэры» не прыжыліся б: не падыходзіць субстрат.

Аліна паказвае ўласна зроблены кампостар. Гэта звычайная вялікая пластыкавая бутля, якая, на першы погляд здаецца напоўненай чарназёмам. Пачалі калунаць зямлю — і заўважылі, што яна кішыць чарвякамі. У іншым адсеку кампостара заўважам кавалкі старой газеты: аказваецца, не аднымі толькі харчовымі адходамі насычаюцца «араты».

— Чарвякам можна закідаць усе аб'едкі, акрамя мясных: яны даюць непрыемны пах. У кампостары абавязкова мусіць быць яечнае шкарлупінне і пясок: яны дапамагаюць падтрымліваць патрэбную кіслотнасць субстрату, з іх дапамогай чарвякі чысцяць кішэчнікі. Чым драбнейшы субстрат, тым большая верагоднасць, што ён закісне, таму трэба дабаўляць грубыя «харчы» накіштат галінкаў, — распавядае ўладальніца «каліфарнійцаў».

Чарвякі з'ядаюць адходы, пасля гранулююць іх. На выхадзе атрымаецца выдатнае

арганічнае ўгнаенне — капраліты, альбо вермі-гумус. На фермах яго высушваюць, расфасоўваюць, а пасля пастаўляюць у крамы па продажы раслін. У хатніх умовах можна

Вермі-кампостар можна зрабіць са звычайнай пластыкавай бутлі.

забяспечыць біягумусам уласны агарод і пазбавіцца ад лішніх адходаў. Аліна проста кладзе яго на зямлю ў вазонах: збалансавай дабаўцы будзе рада любая расліна.

КУДЫ ПАСЯЛІЦЬ «ЦІХІХ АБЖОР»?

Цяпер чарвякі жывуць у падвале, дзе для іх створаны ідэальныя ўмовы: цёмна, цёпла, суха, ніхто не турбуе. Па словах Аліны, «араты» нервуюцца, калі кожны дзень калунаць іх галінкай. Да таго ж выявілася, што не ўсім сваякам па душы наяўнасць на кухні вядзерца з чарвякамі. Мама Аліны кажа, што ад іх ідзе непрыемны пах. Праз гэта давалося пашукаць для «аратых» іншае месца пражывання.

— Каб пазбегнуць паху, трэба закідаць адходы, а пасля адразу прысыпаць іх зямлёй, — тлумачыць Аліна. — Пры пераўвільгатненні субстрату могуць

з'явіцца мошкі, у некаторых выпадках нават макрыцы. Але не трэба перажываць: разам з чарвякамі ў зямлі жывуць розныя глебавыя мікраарганізмы, гэта цалкам натуральная з'ява.

Калі вы засялілі чарвякоў у кампостар, раз на тры дні абавязкова правярайце вільготнасць субстрату, пры неабходнасці палівайце яго вадой. Праз пару месяцаў устаноўка камфортнае асяроддзе і неабходнасць у частых палівах адпадзе. Зрабіць кампостар можна сваімі рукамі з драўлянай скрыні для садавіны альбо

Пачалі калунаць зямлю і заўважылі, што яна кішыць чарвякамі.

Збалансаванай дабаўцы будзе рада любая расліна.

пластыкавай бутлі. Лепш за ўсё ўзяць тару, якая не выкарыстоўваецца ў гаспадарцы, і перарабіць яе пад жылло для чарвякоў. Галоўнае — зрабіць сцякаць вада. Можна пайсці па лянiвым шляху і набыць кампостар у краме. Пажадана паставіць яго ў цёмным месцы, напрыклад у падвале. Правярце, каб там не было пацукі: грызуны, хутчэй за ўсё, з'ядуць «земляробаў».

НЕ ТОЛЬКІ ЎГНАЕННЕ...

Два гады таму «ферма» Аліны пачалася з чатырох чарвякоў, а цяпер яны распладзіліся настолькі, што даводзіцца рассяляць па іншых кампостарах альбо дарыць знаёмым. «Каліфарнійцы» дрэнна растуць, калі ім не хапае месца.

Галоўнае пытанне, якое ўзнікае ў пачаткоўцаў: як ад-

дзяліць атрыманы гумус ад саміх чарвякоў? Звычайна ім насыпаюць ежу ў другі адсек кампостара, і яны перапаўняюць да пачастункаў, пакідаючы кампост. У Аліны гэтая схема не працуе, і яна дзейнічае наступным чынам: крыху калунае зямлю, чарвякі пужаюцца ды хаваюцца ў глыб. Зверху можна забіраць гатовае ўгнаенне.

— Калі чарвяк трапіць у вазон, гэта нават добра, — адзначае дзяўчына. — Рыхтуючы расаду, на дно кідаю паперу, галінкі, зямлю і засяляю «жылца».

Цяпер усе харчовыя лішкі ідуць насельнікам кампостара. Аліна часова жыве за гарадам, і там яна проста насыпае кучку адходаў адразу на градку, чым прываблівае гнойных чарвякоў. Утвараюцца «кампусныя грады».

Дарэчы, чарвякі з'яўляюцца добрай біядабайкай для курэй, гусей, качак і іншых птушак.

— Можна цэлы бізнес рабіць на «каліфарнійцах», — заўважае Аліна. — Яны непатрабавальныя, карысныя і не маюць адмоўных якасцяў, не чыняць шкоды.

На развітанне Аліна прапанавала ўзяць чарвякоў. І я, можна сказаць, ужо саспела для іх, але задала апошняе кантрольнае пытанне: колькі яны жывуць без чалавека?

— Апошні раз я правярала кампостар два месяцы таму, — адказала Аліна.

Значыць, можна не баяцца пакінуць «земляробаў» на доўгі перыяд адных. Адна выгада ад такіх несамавітых, на першы погляд, істот.

**Кацярына РАДЗЮК.
radziuk@vziavda.by**

МЕСЯЦОВАЯ КЕРАМІКА

(Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Віктар: — 5 гадоў таму ў мяне ў жыцці быў пераломны момант: я адлічыўся з аднаго ўніверсітэта і ўжо вучыўся ў іншым на інжынера-праграміста, але зразумеў, што і гэта — не маё. Доўга шукаў, дзе змагу навучыцца працаваць з глінай, і ў выніку прыйшоў у студыю дзіцячай творчасці на вуліцы Славінскага.

Наталля: — Першы кавалачак гліны я ўзяла ў рукі яшчэ ў школе, гадоў у 13. У той момант зразумела, што гэта маё. З таго часу ляплю практычна штодзень. ...Калі пажаніліся, мы з Віцём адкрылі ўласную краму хэндмэйду. Прадавалі цацкі і ўпрыгажэнні іншых рамеснікаў. Але цяпер мала бярэм чужога. Амаль усё месца займае наш посуд.

Віктар: — Мы палічылі, што нам больш выгадна самім рабіць прадукцыю, чым браць у некага на рэалізацыю. Гэта справа, якой цяпер прывечаны амаль увесь наш час.

— Як адважыліся на стварэнне сямейнай керамічнай майстэрні? Ці згодні вы, што для таго, каб дасягнуць поспеху, патрэбна адсутнасць грошай і вялізнае жаданне?

Наталля: — Спачатку мы ляпілі дома і ў дзіцячых студыях у сваё задавальненне і не прадавалі кераміку... І увесь гэты час марылі пра сваю майстэрню. У нашай сітуацыі аднаго жадання было мала, бо прыкладны старт для кераміста — \$10 000. Гэтыя грошы мы збіралі вельмі доўга і вырашылі ўкладзіць іх у сямейную справу.

«Нацыянальныя тэмы таксама ўзнімаем, але па-свойму. Цяпер вольна робім серыю посуду з беларускімі словамі, фразамі і прыказкамі — гэта вельмі натхняе вучыць родную мову».

— Што для вас было самым складаным?

Наталля: — Знайсці месца і набыць абсталяванне для майстэрні, бо яно вельмі дарагое. Сёння мы рады, што рызыкнулі.

Віктар: — Самым складаным для нас было асвоіць ганчарны круг. Калі гліна ператвараецца ў пластычную

з'яўлялася вашым хобі. Ці лёгка было адмовіцца, перакрэсліць гады вучобы па спецыяльнасці і займацца тым, да чаго ляжыць душа?

Наталля: — Мы з мужам ні дня не працавалі па прафесіі. Яшчэ падчас вучобы пачалі займацца рамяством. І зразумелі, што хочам працаваць на сябе. Восем і пачалі збіраць грошы на сваю студыю і адточваць майстэрства, ляпілі вельмі шмат і з любоўю. Можна быць, і добра, што ні я, ні Віця не скончылі ВНУ па спецыяльнасці «кераміка», бо там не вучаць таму, што робім мы...

Віктар: — Наша перавага ў тым, што выкарыстоўваем глазуры і ярка размаляўваем посуд. Магчыма, адвучыўшыся ва ўніверсітэце, мы і не дамагліся б свайго стылю — а тут самі вучыліся, самі асвойвалі новыя тэхнікі. Нацыянальныя тэмы таксама ўзнімаем, але па-свойму. Цяпер вольна робім серыю посуду з беларускімі словамі, фразамі і прыказкамі — гэта вельмі натхняе вучыць родную мову.

з глінай, можа спатрэбіцца ўсё жыццё. Кераміка зацягвае. Табе хочацца пастаянна эксперыментавать з глінамі і глазурамі, формамі і памерамі, прыдумляць і ўвасабляць у жыццё ўсё новае і новае ідэі. Заўсёды ляплю ў

ўсё ўскладняецца... Гэта становіцца працай, але любімай. Як і ад любой працы, мы стамляемся. Працуем звычайна больш за 8 гадзін на дзень. Але гэта вельмі прыемна — знайсці справу свайго жыцця!

розных тэхніках, бо аднолькавае рабіць сумна. Ды і людзі ўсе розныя, і мы хочам, каб кожны, хто штосьці ў нас купляе, знайшоў бліzkую яму рэч. Вельмі люблю тонкі роспіс па фарфору, экапосуд і тэхніку з раслінамі. Збіраем лісце, кветкі. Усё гэта сушым. А потым прыкладваем да гліны, каб застаўся ўзор. Вакол столькі прыгожага, трэба проста ўмець яго ўбачыць!

— Ёсць такая прыказка «Ганчар у чарапку есці варыць, а шавец у атопках ходзіць» — пра вас так можна сказаць? Альбо ў вас дома посуд выключна зроблены сваімі рукамі?

Наталля: — Сваім посудам карыстаемся і любім. З яго заўсёды смачней і прыемней есці (усміхаюцца).

— Дзе чэрпаеце натхненне? Што стымулюе развіццё далей?

Наталля: — Гліна — маё натхненне! Праца з ёй — гэта сапраўднае чараўніцтва. Натхняе сам працэс, калі з бясформеннага кавалачка гліны нараджаецца выраб са сваім настроем, душой і характарам. Шмат усяго гляджу ў інтэрнэце, вучуся ад іншых майстроў. Таксама натхняе музыка. І прырода: кветкі, птушкі, жывёлы, якія ўвасабляюцца ў малюнках на нашым посудзе. Але найбольш натхняе поспех: калі ты бачыш, што тое, што ты робіш, некаму патрэбна, хочацца рухацца далей. Я люблю кожную рэч, якую ляплю. І вельмі прыемна, калі людзі падыходзяць і кажуць, што посуд, які яны купілі ў нас, становіцца іх любімым.

— Ці лёгка сумяшчаць творчасць і бізнес?

Віктар: — Вельмі складана! Калі ты лепіш у задавальненне — цудоўна. Але калі пры гэтым яшчэ і плаціш за арэнду, кучу падаткаў, то

Наталля: — У нашай справе кожны выконвае свае функцыі, якія мы размяркоўваем разам. На мне ляжыць увесь творчы працэс і выкананне ідэй, а Віця прыдумляе, займаецца бухгалтэрыяй і крамай. Без падзелу было б вельмі складана!

— Што параіце тым, хто толькі марыць пра свой бізнес, у прыватнасці пра керамічную майстэрню?

Віктар: — Патрэбны практычныя веды ў працы з глінай! Наўрад ці атрымаецца пачаць усё гэта з нуля, без вопыту. Важныя таксама план і паслядоўнасць дзеянняў! Трэба быць гатовым укладзіць грошы ў справу, без матэрыяльнага старту амаль ніякі бізнес не пачнеш! Патрэбны яшчэ ўпэўненасць, упартасць і самаўдасканаленне. Мы шмат працуем і верым у сябе і поспех! Гэта не хобі, калі ты сёння хочаш паляпіць, а заўтра — не. Гэта наша праца, з якой мы жывём, таму лепім кожны дзень. Бывае, вядома, што не хапае ведаў у законах або працы з глінай, але мы вучымся і развіваемся дзень пры дні! Марым знайсці сабе больш прасторную студыю з вялізнымі вокнамі (бо цяперашняя майстэрня не здольна змясціць усіх ахвотнікаў навучыцца працаваць з глінай) і ездзіць на выставы ў Еўропу і Расію.

— Ведаю, што вы праводзіце майстар-класы для іншых. А чаму асабіста вас навучыла, вучыць гліна?

Наталля: — Гліна вучыць цярдэнню. Выраб адной рэчы ў сярэднім займае каля трох тыдняў. Працэс доўгі, але вельмі займальны. Спачатку талерку або кубак лепяць, потым каля дзесяці дзён сушаць пры мінімальным доступе паветра, затым абпальваюць у печы, пасля фарбуюць і зноў абпальваюць... Для нас усе працэсы, звязаныя з глінай, напоўнены сэнсам. Калі мы пачалі выкладваць фота нашай студыі, многія сталі пісаць нам: «Мы б таксама хацелі паспрабаваць, не маглі б вы навучыць нас ляпіць з гліны?» Так і нарадзілася ідэя праводзіць майстар-класы. За курс звычайна лепім 3-4 рэчы. Попыт настолькі вялікі, што для вучняў Moon Ceramic купілі другую печ для абпалу. Я імкнуся зрабіць так, каб людзі палюбілі гліну так, як люблю яе я. І паказаць, што з гэтага матэрыялу можна зляпіць што заўгодна. Працаваць з глінай можа навучыцца кожны, трэба толькі даверыцца ёй і сваім рукамі. І не баяцца эксперыментавать.

масу, якая рухаецца ў руках. Цяжка навучыцца кіраваць ёй, зрабіць яе паслухмянай. Але калі майстэрства прыходзіць — гэта проста неперадавальнае адчуванне. Мы выкарыстоўваем белую і чырвоную гліны, фарфор і фаянс. Практычна ўсе матэрыялы даводзіцца купляць у Літве, Польшчы і Германіі, бо ў нашай краіне наогул нічога не прадаюць, акрамя чырвонай гліны. У гэтым асноўная складанасць для майстроў па кераміцы.

— Наташа, наколькі ведаю, вы вучыліся на экалага, а гліна

ВАКОЛ СТОЛЬКІ ПРЫГАЖОСЦІ, ТРЭБА ПРСТА ЯЕ УБАЧЫЦЬ

— Сапраўды, сёння на кірмашах вялікая колькасць вырабаў з гліны, але яны збольшага падобныя адзін да аднаго. Вашы ж адметныя. Як прыйшлі да свайго стылю?

Наталля: — Свой стыль яшчэ шукаю, амаль знайшла, але яшчэ ў пошуках (усміхаецца). Для таго, каб асвоіць усе тэхнікі і спосабы работы

Наталля: — Усё залежыць ад майстра. Калі ён расце, стараецца і робіць кожную рэч лепш за папярэднюю, то ў яго заўсёды будучы пакупнікі, а калі майстар спыніўся на нейкім узроўні, то людзям надакучыць.

ГЛІНА ДАПАМАГАЕ ПАЧУЦЬ СЯБЕ

— Як у вашай сямейнай справе размяркоўваюцца ролі? Вы дапаўняеце адно аднаго?

Віктар: — Гліна жывая. Яна не толькі адлюстроўвае ўнутраны свет чалавека, але і дапамагае пачуць і зразумець самога сябе. У гліны ёсць свая хуткасць. Таго, хто спяшаецца, яна спыняе, павольнага — падганяе. Гліна гарманізуе. Нам вельмі пашанцавала — мы знайшлі справу свайго жыцця. Шукайце і вы, працуйце над гэтым. Так важна мець справу, якая па душы! Тады усё будзе рабіцца з любоўю.

Надзея ДРЫЛА, dryla@vziavda.by фота з архіва сям'і БЕРДНІКАВЫХ.

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ ООО «Датч Стар»,

опубликованной в газете «Звезда 26.09.2013 г. № 181, строительства многоквартирного жилого дома с подземной гараж-стоянкой

(№ 1 по генеральному плану в квартале пр. Дзержинского – ул. Щорса – ул. Железнодорожная – ул. Хмелевского) со встроеными объектами обслуживания населения:

«...Стоимость 1 кв.м для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий, квартир площадью 40,68 кв.м на 6, 7, 10, 13 этажах; площадью 66,9 кв.м на 12 этаже – 1200 (одна тысяча двести) долларов США, площадью 83,02 кв.м на 4 этаже – 1300 (одна тысяча триста) долларов США, площадью 89,87 кв.м на 15 этаже – 1350 (одна тысяча триста пятьдесят) долларов США».

Дополнительную информацию можно получить по адресу: г. Минск, ул. Немига, 40, офис 704. Тел.: 8 (017) 306 20 90, Веб.: 8 (029) 380 26 80, 8 (044) 781 81 17.

УНП 191061436

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ ЗАО «Белкоммунстроймонтаж»,

опубликованной в газете «Звезда» 26.01.2013 г. №16 строительства 20-этажного односекционного жилого дома со встроено-пристроенными помещениями общественного назначения и гараж-стоянкой открытого типа

в границах ул. Каховская – Оршанская – Орловская – Сморговский тракт г. Минск:

«...Стоимость 1 кв.м квартир общей площадью 63,74 кв.м на 3 этаже составляет 1250 (одна тысяча двести пятьдесят) долларов США для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий. Стоимость 1 кв.м нежилых помещений на 1-м и в цокольном этажах – 950 (девятьсот пятьдесят) долларов США».

Дополнительную информацию можно получить по адресу: г. Минск, ул. Немига, 40, офис 704, тел. 8 (017) 306-20-90, пн-пт (9.00–18.00, обед 13.00–14.00).

УНП 10108973

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА

«Комплексный проект застройки жилой территории в границах улиц Притыцкого, Скрипникова, Одицова, Лобанка (микрорайон № 3)».

Жилой дом № 41 по генплану в городе Минске, опубликованную в газете «Звезда» 13 декабря 2014 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений № 5, № 12, № 25, № 31, № 32, № 33, № 35, № 36, № 41, № 44, № 47, № 53, № 82, № 84, № 114, № 124, № 130 с учетом выполнения внутренних отделочных работ для граждан, не нуждающихся в улучшении жилищных условий:

- 1-комнатные квартиры – 1150 долларов США;
- 2-комнатные квартиры – 1120 долларов США;
- 3-комнатные квартиры – 1100 долларов США.

Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты.

При 100% оплате всей суммы по договору создания объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингорисполкоме стоимость 1 кв.м общей площади уменьшается и составит, соответственно, 1100, 1070 и 1040 долларов США.

Заявления о долевом строительстве жилых помещений будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А, кабинет 105, непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ГПО «Минскстрой» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим претендентом.

Генеральный директор

Н.В.Милошевский

УНП 100071925

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ О ВНЕСЕНИИ ДОПОЛНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА

«Жилой дом № 1 по генплану в квартале улиц Горьцкого, Шаранговича, лесопарк «Медвежино» в г. Минске, опубликованную в газете «Звезда» 06 февраля 2015 года:

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади квартир №№ 10, 14, 18, 32, 35, 36, 38, 39, 42, 44, 48, 51, 54, 58, 60, 81, 86, 93, 97, 101, 102, 113, 117, 121, 122 с учетом выполнения внутренних отделочных работ составляет: 1-комнатные квартиры – 1300 долларов США, 2-комнатные квартиры – 1250 долларов США.

Стоимость 1 кв. метра общей площади фиксируется в долларах США и остается неизменной в долларах США до окончания действия договора создания объекта долевого строительства. Оплата производится в белорусских рублях по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату оплаты.

При 100% оплате всей суммы по договору создания объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) банковских дней со дня регистрации договора в Мингорисполкоме стоимость 1 кв.м общей площади уменьшается на сумму, эквивалентную 150 долларам США и составит, соответственно, 1150 и 1100 долларов США.

Заявления о долевом строительстве жилых помещений будут приниматься (регистрироваться) через 5 календарных дней, а договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться через 7 календарных дней после опубликования настоящих изменений в проектную декларацию по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А, кабинет 105, непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке.

Если гражданин либо иной претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ГПО «Минскстрой» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим претендентом.

Генеральный директор

Н.В.Милошевский

УНП 100071925

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	- капитальное строение, инв. № 401/С-2281 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – здание магазина) площадью 114,0 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Обуховичи, 7А. Составные части и принадлежности: уборная.
	- капитальное строение, инв. № 401/С-25967 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – здание склада) площадью 65,9 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Обуховичи, 7А/1.
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый номер 422086007101000129, (назначение – для размещения магазина), площадь 0,1009 га, расположен по адресу: Гродненский р-н, Обуховский с/с, д. Обуховичи, 7А. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земли, находящиеся в охранной зоне линий электропередачи, код – 13,2, площадь 0,0020 га.
Начальная цена продажи	149 000 000 (сто сорок девять миллионов) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	14 900 000 (четырнадцать миллионов девятьсот тысяч) белорусских рублей

Наименование	Характеристика
ЛОТ 2	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 400/С-97271 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – магазин) площадью 139,3 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Коптевский с/с, д. Коробчицы, ул. Мира, 42. Составные части и принадлежности: сарай, уборная
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый номер 422084506801000509, площадь 0,1090 га (назначение – для размещения здания магазина), адрес: Гродненский р-н, Коптевский с/с, д. Коробчицы, ул. Мира, 42. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земельный участок, находящийся в водоохранной зоне водного объекта, код – 4,1, площадь 0,1090 га; земли, находящиеся в охранной зоне линий электропередачи, код – 13,2, площадь 0,0072 га.
Начальная цена продажи	1 200 000 000 (один миллиард двести миллионов) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	120 000 000 (сто двадцать миллионов) белорусских рублей

Наименование	Характеристика
ЛОТ 3	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 401/С-23829 (назначение – здание специализированное для общественного питания, назначение – бар «Агат») общей площадью 104,1 кв.м, расположенное по адресу: г. Скидель, ул. Ленина, 72А.
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый № 422050400002002469, площадь 0,0213 га (назначение – для обслуживания здания бара «Агат»), расположен по адресу: г. Скидель, ул. Ленина. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земли, находящиеся в охранной зоне линий электропередачи, код – 13,2.
Начальная цена продажи	294 000 000 (двести девяносто четыре миллиона) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	29 400 000 (двадцать девять миллионов четыреста тысяч) белорусских рублей

Наименование	Характеристика
ЛОТ 4	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 400/С-95222 (назначение – здание специализированное розничной торговли, назначение – магазин) общей площадью 85,2 кв.м, расположенное по адресу: Гродненский р-н, Коптевский с/с, д. Коробчицы, ул. Мира, 40 А
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый № 422084506801000096, площадь 0,0841 га (назначение – земельный участок для размещения объектов розничной торговли (для эксплуатации и обслуживания магазина)), расположен по адресу: Гродненский р-н, Коптевский с/с, д. Коробчицы, ул. Мира, 40 А. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земельный участок, находящийся в охранной зоне линий электропередачи, код – 6 площадью 0,0086 га; земельный участок, находящийся в водоохранной зоне водных объектов вне прибрежных полос, код – 2 площадью 0,0841 га.
Начальная цена продажи	690 000 000 (шестьсот девяносто миллионов) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	69 000 000 (шестьдесят девять миллионов) белорусских рублей

Наименование	Характеристика
ЛОТ 5	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 400/С-79016 (назначение – здание специализированное иного назначения, назначение – здание подсобных помещений) общей площадью 48,4 кв.м, расположенное по адресу: г. Гродно, ш. Озерское, д. 14г. Составные части и принадлежности: металлический склад, ограждения из кирпича, металлическая калитка
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый № 440100000001006822, площадь 0,0384 га (назначение – земельный участок для обслуживания здания подсобных помещений), расположен по адресу: г. Гродно, ш. Озерское, д. 14г
Начальная цена продажи	250 000 000 (двести пятьдесят миллионов) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	25 000 000 (двадцать пять миллионов) белорусских рублей

Наименование	Характеристика
ЛОТ 6	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 400/С-79017 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – здание подсобки для трактористов) площадью 22,7 кв.м, расположенное по адресу: г. Гродно, ш. Озерское, 14в
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый номер 440100000001006821, площадь 0,0058 га (назначение – земельный участок для обслуживания здания подсобки для трактористов), расположен по адресу: г. Гродно, ш. Озерское, 14в. Составные части и принадлежности: цементобетонное покрытие
Начальная цена продажи	210 000 000 (двести десять миллионов) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	21 000 000 (двадцать один миллион) белорусских рублей
ЛОТ 7	
Наименование объекта, краткая характеристика, адрес расположения	капитальное строение, инв. № 401/С-22668 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – магазин) площадью 182,1 кв.м, расположенное по адресу: г. Скидель, ул. Луговая, 77А
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый номер 422050400002002477, площадь 0,0474 га (назначение – для обслуживания здания магазина), расположен по адресу: г. Скидель, ул. Луговая, 77А. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земли, находящиеся в охранной зоне линий электропередачи, код – 13,2.
Начальная цена продажи	204 000 000 (двести четыре миллиона) белорусских рублей с учетом НДС
Сумма задатка	20 400 000 (двадцать миллионов четыреста тысяч) белорусских рублей
Условия аукциона	Без условий
Продавец	Гродненский филиал Гродненского областного потребительского общества, 230003, г. Гродно, Озерское Шоссе, 41, тел. 74-68-07
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-34
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	Р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 03 ноября 2015 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона; юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона представляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница) Последний день приема заявлений – 28 октября 2015 г. до 15.00

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ в объявление о проведении аукциона по продаже имущества ОАО «Лидская обувная фабрика», назначенного на 19.10.2015 г. следующего содержания:

условие проведения аукциона – ОАО «Белинвестбанк» выражает согласие на отчуждение капитального строения, инв. № 420/С-34179 при условии направления полученных средств на полное погашение задолженности по кредитному договору № 31/2013к от 16.07.2013 г. Право залога на вышеуказанное капитальное строение прекращается после исполнения всех обязательств по вышеуказанному кредитному договору.

УНП 500015698

Волковысское ОАО «Беллакт»

ПРИГЛАШАЕТ ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ В ПЕРЕГОВОРАХ

по выбору подрядчика (генерального подрядчика) на выполнение ремонтных (отделочных) работ по объекту: «Текущий ремонт производственного корпуса (консервный цех, отм0.0, отм+3,5., отм+7,5., отм.+12,5., отм.+21.0)».

Документация для переговоров предоставляется участникам на основании письменной заявки, направленной по e-mail: juristy@bellakt.com, по факсу +375 15 12 75048 или по почте на адрес: 231900, Республика Беларусь, Гродненская область, г. Волковыск, ул. Октябрьская, д. 133. Срок предоставления предложений с 08.00 01.10.2015 до 12.00 05.10.2015. Контактные телефоны: (+375 15 12) 75036, 75048.

УНП 500043093

ПАРТЫЗАНСКАЕ ВЯСЕЛЛЕ,

або Дынастыя чулых сэрцаў

Двойчы давалося мне апошнім часам папраўляць здароўе ў Гомельскім абласным клінічным шпіталі інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. За 74-гадовы перыяд існавання гэтай медыцынскай установы яе ўзначальвалі сем чалавек. Адметна, што ў дваіх з іх адно і тое ж прозвішча — Друян.

Друяны — гэта дынастыя медыкаў, тры пакаленні лекараў ад Бога, працоўны стаж якіх складае каля двух стагоддзяў. Бацька і сын — Ібрагім Леанідавіч і Леанід Ібрагімавіч — кандыдаты медыцынскіх навук, дацэнты, заслужаныя ўрачы Беларусі, якія выратавалі многія жыцці, ардэнаносцы (у скарбонцы Друянаў — ордэны Айчыннай вайны, Пашаны, медалі «За адвагу», «За перамогу над Германіяй», «Партызану Вялікай Айчыннай вайны»...). Да таго ж яны — не толькі слынным медыкі, а людзі з чыстай і добрай душой, што ў гутарцы са мной падкрэслівалі і ветэраны вайны, з якімі я пазнаёміўся ў шпіталі. Ад іх жа я і даведаўся, што ў Друянаў незвычайны сямейны лёс, у якім знітаваны ўзаемапавага, любоў да чалавека і самаадданне служэнне Радзіме...

«Альбом успамінаў» я пагартаў разам з 94-гадовай жонкай Ібрагіма Леанідавіча Марыяй Лявонцьеўнай, якая не здрадзіла прафесіі медыцынскай сястры, пачынаючы з партызанскага атрада і заканчваючы шпіталем інвалідаў Вялікай Айчыннай вайны. Шмат чаго цікавага пра бацьку і маці раскажаў Леанід Ібрагімавіч...

Роданачальнік сямейгай дынастыі медыкаў Ібрагім Леанідавіч.

Вытокі

Калі Ібрагім Леанідавіч успамінаў пра сваё дзяцінства, дык заўсёды падкрэсліваў беднасць бацькоў, што жылі на Крымскім паўвостраве. Светлую будучыню яны звязвалі з уступленнем у калгас і марылі аб тым, каб сын атрымаў адукацыю. Дарэчы, хлапчука яны назвалі Ібрагімам у гонар азербайджанца, які выратаваў іх сям'ю ад разні, што нярэдка здаралася да рэвалюцыі ў Крыме, калі адбываліся сутыкненні мясцовага насельніцтва на нацыянальнай глебе.

Пасля сямігодкі Ібрагім паступіў у металургічны тэхнікум. Будучая прафесія абяцала неаблагоджанае жыццё. Але пасля практыкі на заводзе выявілася, што яна не па характары юнака, таму ён і развітаўся з тэхнікумам, стаўшы студэнтам Днепрапятроўскага медыцынскага інстытута.

Там Ібрагім вучыўся з вялікай ахвотай і лічыўся адным з найлепшых на курсе. І вось ужо на «выдатна» здадзены 21 чэрвеня 1941 года апошні экзамен, і неўзабаве павінен адбыцца выпускны вечар. Толькі з гэтага нічога не атрымалася...

Заўтра была вайна

Ібрагіма выклікалі ў ваенкамат і адправілі ў Крывы Рог. Маладога лейтэнанта прызначылі начальнікам эвакуацыйнага аддзялення палявога перасоўнага шпіталю, які накіроўваўся ў Жытомір. Там адразу ж пачалі прымаць параненых чырвонаармейцаў. Іншым разам да 800 чалавек у дзень. Суткамі не спалі медыкі пад разрывамі бомбаў і выццё самалётаў: столькі было работ. Не знаходзіўся ў баку ад яе і Ібрагім. Калі стала зразумела, што вось-вось вораг захопіць горад, кіраўнікам шпіталю было загадана ноччу пакінуць яго і ўзяць курс на сталіцу Украіны.

«Акрамя Ібрагіма Леанідавіча, медыкаў у групе не было. І ён вымушаны быў прыняць сына ў нейкім будане, па якім стралялі».

...У час пераправы праз невялікую рэчку на калону медыкаў наляцелі варажыя самалёты, пасыпаліся бомбы. Узрыўной хваляй адной з іх Ібрагіма падкінула ўгору і бразнула вобзём. Калі ён апытомнеў, то ўбачыў у нас асколак, які ўдалося выцягнуць. Агледзеўся: паўсюдна трупы, адны машыны дагараюць, іншыя раскурочаны. Калона разбіта ўшчэнт. Паспрабаваў адпаўзіці

ў кусты, а насустрач — група аўтаматчыкаў з закасанымі да локцяў рукавамі.

Палон

Потым быў канцлагер. Кожны дзень жудасныя здзекі з палонных. Порцыя смярдзючай баланды, пастаянны голад, непаспешная праца пад ударамі дубінак, смерць ад гнойных ускладненняў. У гэтых невыносных умовах у галовах палонных выпялялі планы ўцёкаў, якія ў абсалютнай большасці заканчваліся трагічна. Тым не менш спробы збегчы не спыняліся. Першыя ўцёкі Ібрагіма праваліліся: яго злавлілі, вярнулі назад і для забавы кінулі ў глыбокую туалетную яму. На дзіва немцаў Друяну ўдалося выкараскацца з яе, а вось двое яго сяброў так і патанулі там.

Немцам патрэбны былі моцныя фізічна і духам мужчыны,

немцам спакою. Не чакаючы наступлення зімы, камандзір яго вырашыў перабазіравацца ў беларускія лясы. Шлях быў небяспечны, з нярэдкамі сутыккамі з паліцаямі і немцамі. Хоць і са стратамі, але дайшлі туды ў жніўні 1942 года, сустрэліся з кіраўнікамі беларускага партызанскага руху на востраве Зыслаў, дзе, дарэчы, выпускалася газета «Звязда».

Ібрагіму Леанідавічу даручылі ўзначаліць санітарную службу спачатку ў атрадзе, а затым і Мінскім партызанскім злучэнні. Работы было па вушы, бо не хапала не толькі ўрачоў і медыцынскіх сёстраў, але і інструментаў, лекаў.

Друян дабіўся таго, што ў партызанскай майстэрні наладзілі выраб вельмі патрэбных хірургічных інструментаў, а з лясных зёлак — лекавых прэпаратаў. Дзякуючы яму пачалі

занскай аптэцы медыцынскія прэпараты з траў і пупышак бярозы і вольхі. Зірнуў у акно і ўбачыў, што з запрэжаных канём саней выходзяць дзве дзяўчыны. «Медыцынскія сёстры з Палескага партызанскага злучэння», — адрэкаментаваліся яны. Адна з іх, Марыя Вежнавец, расказала, што яна суправаджае групу цяжкапараненых, якіх неабходна адправіць на Вялікую зямлю, а самалёта ўсё няма і няма. Тым часам у яе скончыліся бінты, а асобным параненым патрабуецца ўрачэбная дапамога. Дык ці можна ў гэтых пытаннях разлічваць на Друяна?

— Назаўтра, — апавядала мне Марыя Лявонцьеўна, — Ібрагім Леанідавіч, чаму я ўзрадавалася, быў ужо ў Альбінску, агледзеў параненых, гутарыў з імі, даваў кансуль-

прапановаў выйсці за яго замуж. Марыя не спыталася з адказам: трэба параіцца са старэйшым братам, ды вайна ж, які шлюб?

Завязалася перапіска. Ібрагім Леанідавіч, калі ў штаб злучэння, дзе ён знаходзіўся, наведваліся сувязныя брыгады Фёдара Паўлоўскага, у якую ўваходзіла Марыя Лявонцьеўна, перадаваў ёй пісьмо і з нецярпеннем чакаў адказу. І кожны раз адчуваў цеплыню яе слоў. Нарэшце — згода! Аб чым з захапленнем паведаміў Фёдару Іларыёнавічу, калі той з'явіўся ў штаб злучэння. Паўлоўскі моцна паціснуў яму руку, павіншаваў і сказаў:

— Ты вельмі ўзрадаваў мяне, Ібрагім Леанідавіч. Бо ў маёй брыгадзе цяпер будзе такі класны спецыяліст. Жыллё выдзелім вам адразу ў адной з хат.

— Не атрымаецца, Фёдар Іларыёнавіч. У наш шпіталь патрэбна высокакваліфікаваная медсястра. Так што...

Дамовіцца тады з Героем Савецкага Саюза, аўтарытэтным камандзірам партызанскай брыгады Фёдарам Паўлоўскім Друяну не ўдалося, але ён не здаўся і тут жа звярнуўся да камандзіра партызанскага злучэння Мачульскага: пасадзейнічайце, калі ласка, Раман Навумавіч. Назаўтра паміж гэтай тройкай адбылася шчырая размова — пра каханне. Паўлоўскі, як той казаў, выкінуў белы сцяг. Праўда, пры адной умове: будзе выкуп нявесты — усё пойдзе ладам.

Так яно потым і атрымалася. Калі праз некаторы час Ібрагім Леанідавіч прыехаў у Рудабелку, дзе знаходзіўся штаб брыгады Паўлоўскага, яму давалося выставіць камандзіру, начальніку і камісару штаба бутэльку першака-самагонкі. Выклікалі Марыю, але тая з'явілася не так хутка, бо прымала роды ў адной вясковай жанчыны. А калі прыйшла, камандзір брыгады пад патрабаванні «Горка!» (людзей, што працуюць пра сватаўства доктара, сабралася тут ужо нямала) павіншаваў маладых з законным шлюбам.

Леанід Ібрагімавіч

— Нацярпеўся народ у час вайны, — кажа Марыя Лявонцьеўна. — Усяго не раскажаш. Барані Божа ад такога. Шкада, што Ібрагіма Леанідавіча няма ўжо ў жывых. Радасна ад таго, што сын у нас ёсць, Лёна. Ганаруся ім. Ён пайшоў па нашых слядах, працягнуў нашу справу медыкаў. Нара-

дзіўся ён у ліпені 1944 года, калі для Ібрагіма Леанідавіча і мяне вайна закончылася ўжо, і мы з групай былых партызанцаў былі адпраўлены ў Камінецкі раён для аднаўлення разбуранай гаспадаркі. Па дарозе вырашана было заставацца ў адной з вёсак, дзе засталася некалькі хат. Але не дайшлі туды, бо ў мяне пачаліся роды.

«Першыя ўцёкі Ібрагіма праваліліся:

яго злавлілі, вярнулі назад і для забавы кінулі ў глыбокую туалетную яму. На дзіва немцаў Друяну ўдалося выкараскацца з яе, а вось двое яго сяброў так і патанулі там».

Акрамя Ібрагіма Леанідавіча, медыкаў у групе не было. І ён вымушаны быў прыняць сына ў нейкім будане, па якім стралялі (у той час па лясах яшчэ блукалі недабітыя фашысты і паліцаі).

— Вядома ж, не памятаю такога, — жартуе Леанід Ібрагімавіч, — але бацька расказаў пра гэта. Не верыць яму не маю ніякага права, бо выхоўваўся і рос у праўдзе і добрапрыстойнасці, павазе да чалавека. Ваганяў, кім стаць, не было: калі хадзіў яшчэ ў падлетках, бацька браў мяне з сабой на хірургічныя аперацыі. Заканчыўшы школу з залатым медалём, паступіў у Мінскі медыцынскі інстытут. Мая жонка таксама ўсё жыццё прысвяціла медыцыне. Па бацькоўскіх слядах пайшоў і наш малодшы сын: ён з чырвоным дыпламам закончыў Гомельскі медыцынскі інстытут, цяпер працуе кіраўніком медыцынскага цэнтру.

— Леанід Ібрагімавіч, вы зараз на пенсіі, на заслужаным адпачынку...

— Як сказаць — мне ўжо 71 год, але яшчэ працую. Чытаю лекцыі і праводжу практычныя заняткі як дацэнт кафедры прапедытыкі ўнутраных хвароб Гомельскага медыцынскага ўніверсітэта, у якім, дарэчы, працую ўжо 22 гады.

— Як той сказаў, спакой вам толькі сніцца?

— (З усмешкай). Атрымліваецца, што так. Хачу быць карысным людзям. Як гэтага хацела і хоча ўся дынастыя Друянаў...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.
Фота з архіва сям'і ДРУЯНАЎ.

Леанід Ібрагімавіч з жонкай Ганнай Іванаўнай і ўнукамі.

і праз нейкую манашку Ібрагіму паступіла прапанова служыць новым уладам, на што ён не пагадзіўся і зноў пачаў абдумваць варыянты ўцёкаў. На гэты раз яму пашанцавала. У канцлагеры пад выглядам фашысцкага прыхвасня дзейнічаў савецкі патрыёт Александр Сафіеў. Ён займаў пасаду перакладчыка і быў звязаны з партызанамі праз падпольшчыка, доктара гарадской бальніцы Фёдара Міхайлава. Менавіта Аляксандр Сафіеў і дапамог Ібрагіму і яшчэ двум палонным дабрацца да партызанскага атрада. Фёдара Міхайлава праз некаторы час немцы павесілі. Пасля вайны яму пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

У партызаных

Атрад быў невялікі і пастаянна папаўняўся, не даючы

будаваць для параненых і хворых партызанскі шпіталь, дзе праводзіліся хірургічныя аперацыі, былі арганізаваны лазні...

Мы ўжо не кажам пра тое, што цэлымі гадзінамі Ібрагіму Леанідавічу, як урачу-хірургу, даводзілася стаяць за аперацыйным сталом.

— Аднойчы, — расказвае Леанід Ібрагімавіч, — бацька прыгадаў такі выпадак. Яму давалося аперыраваць вясковую жанчыну і выратаваць ёй жыццё. У знак удзячнасці яна ўручыла яму некалькі дзясяткаў залатых пяцірублёвак. Ён перадаў іх на будаўніцтва танкавай калоны.

І тут з'явілася Марыя...

У пачатку 1943 года Ібрагім Леанідавіч прыехаў у вёску Сасноўка рыхтаваць у парты-

тацыі. Тыя хвалілі мяне, што я добра даглядаю іх. Ды і сам доктар пасля, калі мы пілі гарбаты ў маім пакойчыку, гаварыў аб гэтым. Так пачалося наша знаёмства, якое і прывяло да шлюбу.

— Што, і вяселле, можа, было?

— Было. Партызанскае. Сабраліся невялічкай кампаніяй. Віншаванні, адна-дзве чаркі (як без гэтага?), песні. Вось і ўсё.

«Выкуп» за нявесту

А вось успаміны аб гэтым самаго Ібрагіма Леанідавіча. З першых хвілін знаёмства з Марыяй ён адчуў, як гулка забілася яго сэрца. Такага пачуцця ў яго раней не было: загахаўся першы раз у жыцці. Аб чым прызнаўся ёй, чарнавокай і ружовашчокай прыгажуні, праз некаторы час. І

■ Майстар-клас ад восені

Час збіраць... лісце

Ідзі для асенняга інтэр'ера

Люблю Лошыцкі парк. Асабліва ўвосень, калі ён увесь засланы жоўта-барвовымі дыванамі. Якія, варта толькі падзьмуць ветрыку, ажываюць і пачынаюць вальсаваць: «Раз, два, тры. Раз, два, тры». На днях любавалася, як мамы з маленькімі дзеткамі кружлялі пад раскідзстымі клёнамі, выбіраючы самыя яркія і незвычайныя лісцікі. І адразу ж узгадала свае кляновыя букеты, якія потым ператвараліся ў закладкі для кніг ды падвескі на вокны. Лістападная пара ў самым разгары, таму і вы, шануюныя чытачы, не губляйце часу — адпраўляйцеся на прагулкі ў парк усёй сям'ёй. Там зможаце атрымаць асалоду ад прыроды, падыхаць свежым паветрам, зрабіць рамантычныя фотаздымкі, адпачыць і, вядома ж, набраць «залатых» лісцікаў. Толькі вось што ж з імі рабіць потым, калі вернецца дадому? Вядома, можна паставіць букет у вазу — гэта прыгожа, але крыху банальна... Вось мы і вырашылі падзяліцца з вамі некалькімі ідэямі выкарыстання лісця ў інтэр'еры. Ну што, гатовыя ўпусціць у свой дом восень? Пачынаем!

Душэўны падсвечнік

Падсвечнік са звычайнага шклянога слоіка, аздоблены асеннім лісцем, не толькі створыць утульнасць у вашым доме, але і «сагрэе» доўгімі зімнімі вечарамі. Зрабіць яго досыць проста. Для гэтага вам спатрэбяцца: клей ПВА ці спецыяльны, для дэкупажу, пэндзлік, слоік (любога памеру і формы), высушаныя лісцікі і маленькая свечка.

Слоік павінен быць ідэальна чыстым, інакш лісцікі не будуць трымацца. Таму мыем яго абястлушчвальным сродкам і праціраем спіртамі. Пэндзлікам наносім на лісцікі клей. І прыкладаем іх да ўнутраных сценак слоіка. Каб лісце захавала форму і колер, папярэдне замачыце яго на некалькі дзён у раствору гліцэрыну (у суадносінах 1:2 з вадой), затым падсушыце. Рельефна слоіка можна ўпрыгожыць стужачкай. У сярэдзіну пастаўце свечку — арыгінальны падсвечнік гатовы!

Рамантычная падвеска

З асенняга лісця можна зрабіць і рамантычную падвеску на акно або сцяну. Выдатна будзе глядзецца — як на кухні, так і ў дзіцячым пакоі. Робіцца яна вельмі хутка. Больш часу пойдзе на шпальцы у пошуках падыходзячага — «самага лепшага» — матэрыялу. Да творчага працэсу можна падключыць і дзяцей.

Вам спатрэбяцца: высушаныя рознакаляровыя лісцікі (можна ад розных дрэў), тонкая галінка прыкладна 30 см у даўжыню і 0,5 см у дыяметры, ніткі, нажніцы.

1. Абвяжыце нітку вакол сярэдзіны галінкі і пакіньце канец даўжынёй, дастатковай для

таго, каб падвесіць выніковую канструкцыю куды-небудзь на цвічок або кручок.

2. Нарэжце некалькі нітак (можна рознай даўжыні), прывяжыце іх адным канцом да галінкі, а другім — да «хвосціка». Прымацоўвайце лісты з розных бакоў ад цэнтра так, каб захоўвалася «раўнавага» — галінка не павінна хіліцца. Для гэтага падбірайце аднолькавыя лісцікі або мяняйце даўжыню нітак для ўраўнаважвання мабілья.

Пры жаданні можна ўзяць дзве галінкі і змацаваць іх тоўстай ніткай крыж-накрыж. Для вясёлага дэкору можна павесіць лісточкі і на прышчэпкі.

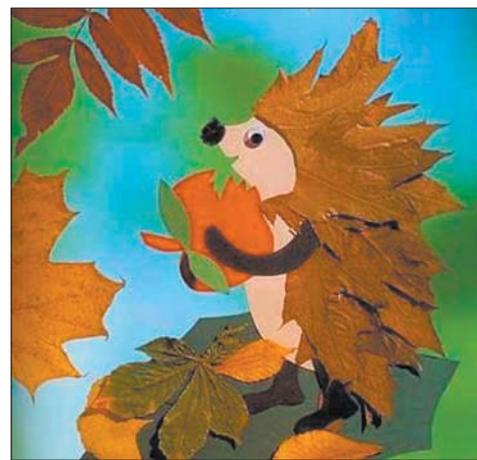
Каб лісцікі даўжэй радавалі ў асеннім інтэр'еры, прайдзіцеся па іх гарачым прасам праз газету або акуніце кожны ў расплаўлены воск.

Унікальныя карціны

Калі вы не ведаеце, якую карціну павесіць над ложкам, — ёсць ідэя! Можна зрабіць асенняе пано сваімі рукамі. Сухія лісцікі наклеіваюцца на шпалеры ці іншую аснову, пасля таго, як высахнуць, пакрываюцца лакам і мацуюцца на сцяну. Яркі і арыгінальны!

Можна таксама зрабіць з дзецьмі арыгінальную карціну па тэхніцы адбіткаў, аформіць у рамку і аздобіць дзіцячы пакой. Вам спатрэбіцца: альбомны ліст, лісце з розных дрэў, гуаш, шырокі пэндзлік, слоічак з вадой. Для самых маленькіх гуаш можна замяніць пальчыкавымі фарбамі.

1. Бярэм лісцік і фарбуем у любы колер яго сподні бок (пры гэтым колеры можна змешваць, тады ў адбітка атрымаецца цікавае адценне).

2. Пакуль фарба не высахла, лісточак прыкладаем афарбаваным бокам да чыстага ліста паперы і шчыльна прыціскаем.

3. Затым лісточак падымаем, а атрыманы адбітак можна дапоўніць. Намалюваць ствалы дрэў, сонейка, хмаркі. Не стрымлівайце фантазію, і ў вас атрымаецца выдатная карціна! Акрамя таго, можна маляваць непасрэдна на саміх сухіх асенніх лісціках.

А таксама выкладаць з іх мілых звяркоў. Гэта вельмі займальны занятак — калі звычайныя лісцікі, якія валяюцца пад нагамі, раптам ператвараюцца ў сланоў, куранят або вожыкаў!

(Больш фотаздымкаў ідэй для асенніх падзелак шукайце на сайце «Звязды».)

Падрыхтавала Надзея ДРЫНДРОЖЫК

■ Вусы, лапы, хвост

ЖЫВЫЯ ЭКСПАНАТЫ

У Мінску з'явіўся музей ката

У верасні на праспекце Дзяржынскага, 11 адкрыўся першы ў Беларусі музей ката. Падобныя ўстановы ўжо існуюць у розных краінах свету: Нідэрландах, Расіі, Іспаніі, Швейцарыі, Літве, Чэхіі, Японіі...

У мінскім музеі ката выстаўлены карціны, фота, творы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва з выявамі вусатых. Некаторыя з іх можна набыць. Атрыманыя сродкі пойддуць не толькі на патрэбы галерэі, але і на дабрачыннасць.

На ўваходзе наведвальнікаў сустракаюць дзве прыемныя дзяўчыны, супрацоўніцы музея Эвеліна і Беласлава. Яны ветліва запрашаюць прайсці ў пакой, дзе даволі ўтульна, нека па-дамашняму. Да таго ж, па музеі разгульваюць браты нашы меншыя — каты Цімоша, Рыжык і Зефірынка. Тут для іх створаны ўсе ўмовы для выдатнага існавання.

Цімоша — былы дваровы кот. Яго падабрала валанцёр Юля. У жывёліны была злама на лапка, ды і сам ён быў у знясіленым стане. Юля Цімошу на час узяла да сябе, выхадзіла, выкарміла і зараз коцік адчу-

вае сябе добра, мае пашпарт, яму зроблены ўсе прышчэпкі і ён з задавальненнем жыве ў музеі. Белую Зефірынку забралі з прытулку. Гэта вельмі ласкавая котка, з якой, відавочна, нагуляліся гаспадары і выкінулі. Прыгажуня вельмі любіць, калі яе вычэсваюць. Яна падстаўляе свае бакі, спінку і прыемна мурлыкае. На руках сядзець не любіць. Як і ўсе дзяўчыны, Зефірынка крыху капрызная, з характарам. Рыжыка таксама прывезла валанцёр. Бяздомнага коціка падабралі на вуліцы, калі ён быў зусім маленькім.

Дзяўчына падарыла жывёлу музею, таму што ў яе дома і так жывуць 9 кат, з якімі не так лёгка спраўляцца. А Рыжык па характары дужалюбны, не агрэсіўны, ласкавы, таму зможа лёгка кантактаваць з гасцямі музея, асабліва з дзецьмі.

Джымі — адзіны кот з гаспадарамі. Ірына прывозіць яго сюды па суботах і нядзелях. Цікава, што ён ёсць толькі з яе рук. Джымі — сапраўдны дырэктар: ездзіць па розных салонах, дзе яго мыюць, робяць «манікюр».

— Таксама мы плануем узяць яшчэ коцікаў, каб у іх быў 2-3-га-

інфармацыя пра кат, які жывуць у валанцёраў. Калі нехта захоча сабе вусатага сябра, то выбраць будзе не праблематычна.

Дарэчы, кожны госць можа пакінуць у музеі і часцінку сябе. На падаконніку ляжаць белая папера і каляровыя фламастары. Можна намалюваць коціка і адразу ж павесіць на сцяну. Гэтая справа вельмі падабаецца маленькім наведвальнікам.

Марына ЛЯШКЕВІЧ, фота аўтара

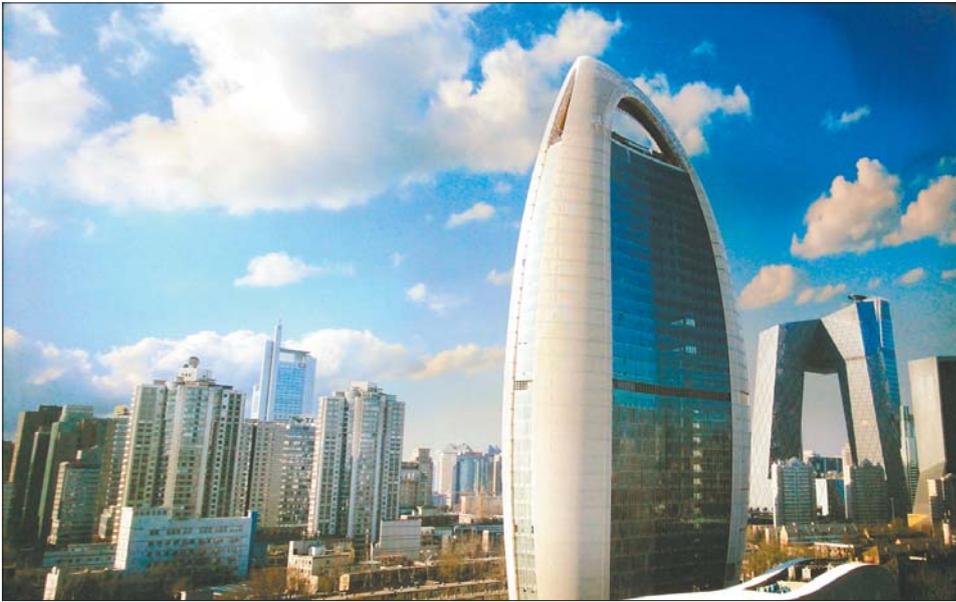
Зефірынка.

Пабла Пікаса: «КОЖНАЕ ДЗІЦЯ — МАСТАК. ЦЯЖКАСЦЬ У ТЫМ, КАБ ЗАСТАЦА МАСТАКОМ, ВЫЙШАЎШЫ З ДЗІЦЯЧАГА ЎЗРОСТУ».

Адказная за выпуск Надзея ДРЫЛА.

НАСУСТРАЧ СОНЦУ

Кітай — краіна, у якой надзвычай арганічна сышліся старажытнасць і сучаснасць. Прычым у пікавых сваіх пунктах: адлік цывілізацыі і найноўшыя, амаль фантастычныя тэхналогіі на мяжы ўспрымання. Скажам так, на радзіме Канфуцыя цяжкі рухаюцца з хуткасцю больш як паўтысячы кіламетраў у гадзіну! Гэта дыяпазон Паднябеснай, якая, паверце, здольная і не на такія дзівосы.

Дарэчы, пра рух насустрач сонцу і святанак сярод ночы. Пра яго расказала ў «Шарамецьеве» Ірына Пятроўна, прафесар-мовазнаўца з Саратава, з якой мы сталі разам у чарзе на рэгістрацыю. Жанчына ляцела спачатку ў Бейджын (менавіта так, на думку спецыялістаў, правільна вымаўляецца галоўны горад КНР — у дакладным перакладзе «паўночная сталіца»), а пасля ў Харбін, дзе выкладае рускую мову. «Пастарайцеся дачакацца таго моманту, калі за ілюмінатарам пачне шарэць, — настаўляла Ірына Пятроўна. — Суцэльная ноч, а праз імгненне — святанне, ды такое ўрачыстае. Фантастычнае відовішча!» І насамрэч бяссонная ноч аказалася таго варта — я злавіў тое самае імгненне...

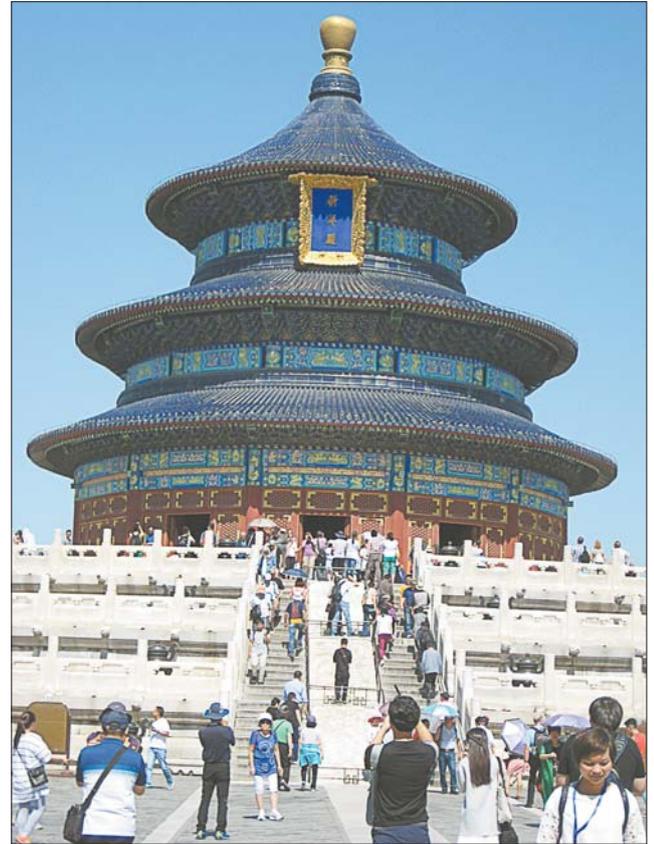
так і ёсць. Тыя ж хмарачосы растуць у прамым сэнсе на вачах. Сам таму сведка: паверх хайтэкавага будынка ўзводзілі літаральна за ноч. Дарэчы, арганізаванасць — яшчэ адна з рыс нацыянальнага характару. Натоўпы на вуліцах у тым жа Бейджыне вы не ўбачыце. І нават на самай галоўнай плошчы краіны — Цяньаньмэн — у выходны няма даўкі. Безумоўна, аўтамабільныя заторы і смог — на жаль, спадарожнікі мегаполіса. І ў Бейджыне яны ёсць.

Непрыемна, вядома, але ці гэта галоўнае? У горадзе, акрамя найсучаснейшых будынкаў (пачынае балець шыя, бо ўвесь час ходзіш з задранай галавой) шмат унікальных старажытных помнікаў. Напрыклад, Цяньтань — Храм Ураджая (яго час-

та яшчэ называюць Храмам Неба) — велічны і непаўторны, самы вялікі ў свеце. Дарэчы, унесены ЮНЕСКА ў Спіс сусветнай спадчыны чалавецтва. Ён дасюль дзейнічае, праўда, у асабліва адметныя дні. А маладыя пары, якія хутка пабяруцца шлюбам, ладзяць тут фотасесіі (што цікава — напярэдадні вясялля). Далей можна прайсціся па адной са сцяжынак, якія дораць багацце, славу ці даўгалецце. Чамусьці больш за ўсё людзей заўважыў на апошняй.

На галоўнай плошчы краіны Цяньаньмэн ідзе падрыхтоўка да галоўнага дзяржаўнага свята Кітая — дня ўтварэння КНР, які штогод адзначаецца 1 кастрычніка. Побач знаходзіцца помнік народным героям і маўзалеі Маа Цзэдуна. Зусім нядаўна тут прахо-

дзіў грандыёзны парад, прысвечаны 70-годдзю завяршэння Другой сусветнай і кітайска-японскай войнаў. Непадалеку — Гугун (Забаронны горад) — самы вялікі палацавы комплекс у свеце, таксама ўнесены ў Спіс сусветнай спадчыны. Сапраўды уражвае:

агульная плошча складае 720 тысяч «квадратаў» — можна і згубіцца. Вакол комплексу, як і належыць, роў з вадой. У адным з пунктаў выглядае, амаль як наш Нясвіжскі палац, толькі замест вежы — пагада.

Ну і, вядома ж, Вялікая Кітайская сцяна. Яе працягласць, па водле асобных крыніц, перавышае 20 тысяч кіламетраў! Любыя эпітэты і параўнанні тут, напэўна, залішнія —

Вялікая Кітайская сцяна. Яе працягласць, па водле асобных крыніц, перавышае 20 тысяч кіламетраў! Любыя эпітэты і параўнанні тут, напэўна, залішнія — гэта трэба бачыць. Калі літаральна з-пад аблокаў пазіраеш уніз, насамрэч здаецца, што ў цябе за спінай вырастаюць крылы...

З «Шарамецьева» мы вылецелі ў шэсць вечара і праз восем гадзін сустрэлі сем раніцы ў сталіцы Паднябеснай. «Прыплюсавалі» пяць гадзін. І, дарэчы, надалей рухаліся па старажытнай краіне з неймавернай хуткасцю. У шыкоўным аэрапорце Бейджына (які, дарэчы, сам, як горад) адразу сустрэлі... драконаў — знакавых для Кітая жывёл. Іх выявы паўсюль, ды і сам Шоўду абрысамі нагадвае вялізную грацыёзную істоту, якая падрыхтавалася да пакарэння нябёсаў.

Зрэшты, як мне падалося, уся краіна жыве менавіта ў такім рытме. Працавітасць — насамрэч адна з яркіх рыс нацыянальнага характару. У кітайцаў усё павінна быць «самае-самае». І, што самае цікавае,

гэта трэба бачыць. Хоць знаўцы і сцвярджаюць, што пасля рэстаўрацыі «рарытэтных» камянёў у старажытных мурах амаль не засталася, галоўнае, пэўна, уласнае адчуванне. Калі літаральна з-пад аблокаў пазіраеш уніз, насамрэч здаецца, што ў цябе за спінай вырастаюць крылы...

Працавітасць — насамрэч адна з яркіх рыс нацыянальнага характару. У кітайцаў усё павінна быць «самае-самае». І, што самае цікавае, так і ёсць.

Можна бясконца расказаць пра Паднябесную. За два тыдні, акрамя Пекіна, давалося пабыць у старажытным Ланчжоу і субтрапічным романтичным мегаполісе Чунцыне. Дарэчы, гарады стаяць на ўзбярэжжы дзвюх вялікіх кітайскіх рэк — Хуанхэ і Янцзы. І безліч сустрэч, знаёмстваў, уражанняў. Усяго і не раскажаш — варта патрапіць. Тым больш што маршрут вядомы — на ўсход, насустрач сонцу.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

litvinov@zviazda.by

Мінск — Бейджын — Ланчжоу — Чунцын — Бейджын — Мінск

«Безграничные возможности с VISA»

Организатором рекламной игры является «Приорбанк» ОАО, г. Минск, ул. В.Хоружей, 31А, УНП 100220190. Наименование рекламной игры: «Безграничные возможности с VISA», территория проведения — Республика Беларусь. Срок начала и окончания рекламной игры: 1 июня 2015 — 31 октября 2015 (включая период розыгрыша и вручения призов). Свидетельство о государственной регистрации №2566 от 22.05.2015 г. Выдано Министерством торговли Республики Беларусь. В рекламной игре «Безграничные возможности с VISA» приняли участие 2995 человек. Призовой фонд стоимостью 150 731 615 (сто пятьдесят миллионов семьсот тридцать одна тысяча шестьсот пятнадцать) белорусских рублей, включая НДС, разыгран полностью. Информация о победителях и выигрышах представлена в таблице.

Информация о победителях и выигрышах представлена в таблице.

ФИО	Приз
Богун Александр Владимирович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Шараев Владимир Владимирович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Шелег Денис Олегович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Юрченко Антон Александрович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Рыжиков Дмитрий Валентинович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Ковалевская Ольга Александровна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Дедюла Александр Иванович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Трубчик Герасим Леонидович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Лугина Ирина Олеговна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Кадушко Алексей Михайлович	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Лобан Наталья Михайловна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Афанасьева Мария Григорьевна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Сенив Дмитрий Васильевич	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Ильина Екатерина Сергеевна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Солодухина Ирина Михайловна	Велосипед горный LTD и денежный приз 517 759 рублей
Муковозчик Евгений Александрович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Федорук Валентин Вячеславович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Кутасова Кристина Владимировна	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Губерский Максим Георгиевич	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Ануфриев Михаил Александрович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Трапезников Максим Владимирович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Ниткин Дмитрий Михайлович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Дзюбин Валентин Николаевич	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Довнарочич Нелли Николаевна	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Дмитроченко Валерий Викторович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, серебристый и денежный приз 67 092 рубля
Станчик Павел Викторович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Соболевский Анатолий Викторович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Левченко Кристина Вадимовна	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Pukelis Marius	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Wang Dajun	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Гурский Дмитрий Валерьевич	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Вишнев Александр Александрович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Tool Mari	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Шпаковская Валерия Геннадьевна	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Логинов Александр Александрович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Медведский Алексей Николаевич	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Блохина Дарья Викторовна	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Антипин Тимофей Владимирович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Бохон Лев Андреевич	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Малец Дмитрий Станиславович	Цифровая фотокамера Nikon COOLPIX S3600, черный и денежный приз 67 092 рубля
Судас Денис Александрович	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Ховрин Дмитрий Александрович	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Дубовская Ирина Валерьевна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля

Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры — (017) 289 90 90.

ФИО	Приз
Лазюк Елена Владимировна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Самусевич Алла Владимировна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Перемотова Анна Николаевна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Кротов Дмитрий Анатольевич	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Япринцев Казбек Владимирович	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Кацора Лолита Анатольевна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Ключевский Геннадий Викторович	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Радькова Диана Дмитриевна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Бут-Гусайм Егор Викторович	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Зинович Лидия Владимировна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Бунеев Андрей Юрьевич	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Шадрина Дарья Сергеевна	Чемодан дорожный, 12005 и денежный приз 11 954 рубля
Кривецкий Денис Владимирович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Saladzius Rolandas	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Бондарович Владислав Андреевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Рабзон Артем Петрович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Шумаев Андрей Николаевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Васильев Игорь Геннадьевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Бойко Павел Петрович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Шлиович Лидия Михайловна	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Пашик Алексей Евгеньевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Аннаур Халмухамедович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Карпишин Дмитрий Леонидович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Михалюк Олег Яковлевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Амелин Александр Александрович	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Рында Сергей Сергеевич	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Епанчинцева Елена Михайловна	Чемодан дорожный, 7107 и денежный приз 11 954 рубля
Faltermann-Meinhardt Robert Peter	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Зубков Владимир Витальевич	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Екатерина Евгеньевна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Семенец Виктория Васильевна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Черёмухина Александра Анатольевна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Важник Вероника Андреевна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Алешкевич Андрей Михайлович	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Енжьевский Алексей Иванович	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Яцьк Егор Игоревич	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Маховская Ирина Станиславовна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Фоминова Анастасия Анатольевна	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Шарьяков Александр Дмитриевич	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Bleda Rodriguez Manuel	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Савош Юрий Вацлавович	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля
Довнарочич Максим Викторович	Чемодан дорожный, 96559 и денежный приз 11 954 рубля

Бобруйское управление филиала

«Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по:

- оценке имущества (недвижимость, транспорт, оборудование)
- организации и проведению аукционов
- инвентаризации и оценке зеленых насаждений

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ: 15 октября 2015 г. в 11.00 состоится ПОВТОРНЫЕ открытые аукционные торги (торги) по продаже имущества, на праве собственности ОАО «ФандОК» (продавец), в составе:

Лот № 1 – кап. строение с инв. номером 710/С-66137 (склад для запчастей), общ. пл. 287,9 кв.м; кап.строение с инв. номером 710/С-66135 (здание проходной РММ), общ. пл. 33,4 кв.м; кап. строение с инв. номером 710/С-66144 (механическая мастерская), общ. пл. 832,2 кв.м; кап.строение с инв. номером 710/С-66150 (здание для мотопомпы), общ. пл. 19,2 кв.м; кап. строение с инв. номером 710/С-66149 (здание аккумуляторной и вулканизаторной), общ. пл. 109,5 кв.м; кап. строение с инв. номером 710/С-66148 (здание котельной), общ. пл. 61,8 кв.м; кап. строение с инв. номером 710/С-66146 (здание заправки), общ. пл. 4,9 кв.м; имеется дорожное покрытие пл. 4493 кв.м, металлические ворота, расположенные на земельном участке пл. 3,1840 га по адресу: Могилевская область, Бобруйский район, Брожский с/с, п. Броза, пер. Станционный, 1А.

Лот № 2 – капитальное строение с инв. номером 615/С-32287, назначение – здание специализированное для образования и воспитания (детский сад), общ. пл. 406,1 кв.м, расположенное по адресу: Минская область, Червенский район, Колодежский с/с, деревня Старый Пруд, ул. Подлесная

Лот № 3 – капитальное строение с инв. номером 710/С-70617 (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ), общ. пл. 725,1 кв.м, расположенное по адресу: г. Бобруйск, пер. Перевозный, 8

Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНП 102353509, ОКПО 55484006, 220034, г. Минск, ул. Чапаева, д. 4, к. 222, р/с 3012105618108 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минска, МФО 153001369		
	ул. Чонгарская, д. 54, г. Бобруйск, в здании Бобруйского управления Филиала «Центр «Белтехинвентаризация» в рабочие дни с 8.30 до 17.30		
Место проведения торгов и подачи документов	Аукцион без условий		
Общие сведения	Лот № 1	Лот № 2	Лот № 3
Начальная цена продажи	368 084 848 рублей	130 987 814 рублей	467 664 739 рублей
Размер задатка	10% – 36 808 485 рублей	10% – 13 098 780 рублей	10% – 46 766 470 рублей
Номер расчетного счета для перечисления задатка	Получатель платежа – Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНП 102353509, р/с 3012105618108 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минска, код 369		
Условия продажи	Аукцион без условий		
Срок и условия оплаты за приобретенное с торгов имущество	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов		
Срок подачи документов, осмотра предмета торгов и внесения задатка	по 9 октября 2015 г. включительно до 16.00		

Победитель (Претендент на покупку) возмещает затраты на организацию и проведение торгов не позднее 3(трех) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов на основании счета-фактуры, выдаваемой Организатором торгов.

****Более подробная информация об условиях участия в торгах, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, опубликована в газете «Звязда» от 18 апреля 2015 г. (по лоту № 1), в газете «Звязда» от 28 мая 2015 г. (по лоту № 2), в газете «Звязда» от 20 мая 2015 г. (по лоту № 3)**

Получить дополнительную информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 52-86-96, 52 70 32, 8 (044) 710-50-85 в рабочие дни с 8.30 до 17.30.

12 октября 2015 г. в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Полесьежилстрой».

Повестка дня:

- 1) Об участии в других обществах.
 - 2) О совершении сделок общества.
- Местонахождение ОАО «Полесьежилстрой»: г. Брест, ул. Кижеватова, 60. Место проведения собрания: г. Брест, ул. Кижеватова, 60. Время регистрации в день проведения собрания с 11.30 до 12.00. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность). С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 05.10.2015 г. (с 14.00 до 16.00) по месту нахождения общества. Совет директоров. УНП 200050191

Утерянные страховые полисы, заключаемые с физическим лицом (форма 2РН), юридическим лицом (форма 2РП) по страхованию иному, чем страхование жизни серии ПЕ страховой компании ЗАСО «Промтрансинвест» №№ 0096114, 0096115, 0135860, 0135863, 0135880, считать **недействительными**. УНП 101561144

СООО «Белкоопстрах» информирует о признании **недействительным** страховой полис по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ № 0760132.

Извещение об открытом аукционе на право по продаже земельных участков в частную собственность. ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА – ВИДОМЛЯНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

№ лота	Местоположение земельного участка	Кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Целевое назначение земельного участка	Назначения земельных участков в соотв. с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества	Характеристика расположенных на участке строений, инженерных коммуникаций	Начальная цена объекта, руб.	Сумма задатка, руб.	Сумма подлежащих возмещению затрат на оформление и регистрацию участка, руб.
1	Брестская обл., Каменецкий р-н, аг. Турна Большая, ул. Парковая, 27	124080809101000357	0,1534	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома), (код 10902)	Земельный участок имеет ограничения прав в использовании земель. Виды ограничений: установлены ограничения на площади 0,0285 га, в связи с его расположением в водоохранной зоне пруда.	4889257	489000	7056900 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ
2	Брестская обл., Каменецкий р-н, аг. Турна Большая, ул. Парковая, 28	124080809101000358	0,1501	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома), (код 10902)	Земельный участок имеет ограничения прав в использовании земель. Виды ограничений: установлены ограничения на всей площади, в связи с его расположением в водоохранной зоне пруда.	4784177	478000	7075300 Кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ

1. Аукцион состоится 04.11.2015 в 15.30 в здании Видомлянского сельского исполнительного комитета (зал заседаний) по адресу: Брестская обл., Каменецкий район, аг. Видомля, ул. Школьная, д. 4.
2. Для участия в аукционе гражданин, юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) в установленный срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые они желают приобрести в частную собственность, а также документ, подтверждающий внесение суммы задатка. Сумма задатка для участия в аукционе перечисляется в срок до 29.10.2015 на расчетный счет Видомлянского сельского исполнительного комитета 3604219030010, филиал ОАО «Белагропромбанк» – Брестского областного управления МФО 150501401, УНП 200057091, ОКПО 04420294.
 Для участия в аукционе представляются: гражданином – копия документа, содержащего

его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования;
 представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;
 представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.
 При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц – документ, удостоверяющий личность.
3. Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельных участков для проведения аукциона:

3.1 по продаже земельных участков в частную собственность:
 - внесение победителем аукциона платы за земельный участок;
 - возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка;
 - осуществление победителем аукциона в двухмесячный срок после принятия решения исполнительного комитета о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок;
 - получение победителем аукциона в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома;
 - занятие (освоение) земельного участка не позднее 1 (одного) года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации права на него.

4. Заявления на участие в аукционе принимаются с момента размещения извещения о проведении аукциона в СМИ в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по адресу: Брестская обл., Каменецкий район, аг. Видомля, ул. Школьная, д. 4.
Прием заявлений заканчивается 29.10.2015 в 15.30. Контактный телефон: (801631) 55135, тел./факс: (801631) 55188.
5. В течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона победитель аукциона обязан оплатить стоимость объекта продажи, возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, в том числе затраты, связанные с изгвозлением и предоставлением участникам необходимой документации.
6. Аукцион проводится при наличии не менее двух участников.
7. Всем желающим предоставляется возможность предварительного осмотра земельных участков.
Контактные телефоны: (801631) 55135, 55136.

ЭКСЛІБРЫС АД КЛАСІКА

Пятро Глебкі пакінуў нам у спадчыну не толькі сваю творчасць, але і ўнікальны кнігазбор

Па старым стылі юбілей Пятра Глебкі прыпадае на 23 чэрвеня. А 23 верасня праз 110 гадоў пасля нараджэння пісьменніка, вучонага, грамадскага дзеяча, перакладчыка і журналіста Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры і Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Якуба Коласа Акадэміі навук ушанавалі яго памяць успамінамі, прадстаўленнем каталога «Бібліятэка акадэміка П.Ф. Глебкі (1905-1969)» і адкрыццём выставы.

Месяц таму навуковую бібліятэку імя Якуба Коласа наведаў грамадзянін Расіі, які палічыў сваім абавязкам знайсці месца, дзе захоўваецца спадчына Пятра Глебкі. Аказалася, яго бацька некалі сябраваў з пісьменнікам і шмат распавядаў сыну пра яго чалавечнасць і дапамогу, аказаную ім сямі ды іншым людзям яўрэйскай нацыянальнасці. Госьць падарыў бібліятэцы дзве кнігі: зборнік яўрэйскіх паэтаў на яўрэйскай, беларускай, рускай, польскай і беларускай лацінкі мовах, выдадзены ў 1940 годзе ў Беластоку, і выданне 1951 года «Под небом Родины».

На жаль, гэтыя кнігі не паспелі трапіць у каталог «Бібліятэка акадэміка П.Ф. Глебкі (1905-1969)», прадстаўлены

на святкаванні юбілею пісьменніка «І закрусе скрозь шыпшына...» (названага так у гонар першага паэтычнага зборніка Пятра Глебкі «Шыпшына»). Затое падарунак сведчыць пра тое, што каталог своечасовы і патрэбны.

Сапраўды, Пятро Глебкі пакінуў нам у спадчыну не толькі сваю творчасць, але і ўражальны ўласны кнігазбор, які налічвае амаль чатыры тысячы рэдкіх і каштоўных кніг. Па жаданні самога Глебкі пасля яго смерці збор перададзены ў дар Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Якуба Коласа, дзе і захоўваецца пазначаным адмысловым экслібрысам і сёння.

«Каталог, які мы прэзентуем, традыцыйны, на паперы, — распавядае загадчык

аддзела рэдкіх кніг і рукапісаў навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа Аляксандр СТЭФАНОВІЧ. — Гэтым мы працягваем існуючыя традыцыі. Ён уяўляе з сабе навуковае апісанне кніг з унікальнага кніжнага збору Пятра Глебкі.

«Калі ў 1928 годзе

Пятро Глебкі

пераехаў у дом

на вуліцы

Розы Люксембург,

большую частку

яго пажыткаў

складалі кнігі».

Тут жа размешчаны публікацыі, прысвечаныя, напрыклад, жыццю і творчасці пісьменніка ці экслібрысам, што рабіліся спецыяльна для яго бібліятэкі. Магчыма, каталог не быў бы завершаны, калі б мы ў свой час не далі абяцання дачцэ Пятра Глебкі Ларысе Пятроўне. Гэта праца не аднаго года, і мы прыклалі шмат намаганняў, каб давесці яе да канца. Тут апісаны кніжны збор, але

ў бібліятэцы ёсць і багатая калекцыя перыёдыкі, першыя выданні беларускіх газет і часопісаў. Мы мяркуем, што ў другое выданне каталога ўвойдзе перыёдыка і багаты рукапісны матэрыял Глебкі, якім мы валодаем».

Бібліятэка паклапацілася таксама і пра выставу, запланаваную на кнігах уласнага кнігазбору Пятра Глебкі і матэрыялах з яго архіва, які захоўваецца ў аддзеле рэдкіх кніг і рукапісаў бібліятэкі. Тут пастараліся адлюстраваць напярэкі, якімі цікавіўся пісьменнік, што, дарэчы, аказалася складана зрабіць — настолькі разнастайнымі і шматлікімі аказаліся інтарэсы ўладальніка.

Калі ў 1928 годзе Пятро Глебкі пераехаў у дом на вуліцы Розы Люксембург, большую частку яго пажыткаў складалі кнігі, і з тых часоў яго асабісты кнігазбор толькі пашыраўся, калекцыя разрасталася дзякуючы экзэмплярам з дароўнымі подпісамі. Часам Глебкі траціў у кнігарні апошнія грошы, часта кнігі

яму дарылі сябры, беларускія пісьменнікі — маладнякоўцы, узвышаўцы, аўтары старэйшага пакалення, што заходзілі ў госці. У бібліятэцы Пятра Глебкі маюцца кнігі з кароткімі подпісамі ад Янкі Купалы, якога той лічыў настаўнікам, ад блізкага сябра Кандрата Крапівы, які прэзентаваў як невялікія п'есы, так і шматомныя зборы твораў, ад Пятруся Броўкі (яны пасябралі яшчэ ў студэнцкія часы і назваліся Пятро і Пятрусь, каб іх не блыталі), Валерыя Мараква, падарункі ад літаратараў ледзь не ўсіх рэспублік Савецкага Саюза.

Часткі прыватных і дзяржаўных кнігазбораў губляліся падчас вайны, але бібліятэка Пятра Глебкі захавалася цалкам і ў пасляваенны час дапамагла напісанню вялікай колькасці навуковых работ.

Пятро Глебкі быў загадчыкам аддзела лексікалогіі ў Інстытуце мовазнаўства, потым фактычна заснавальнікам Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору. Пры яго ўдзеле пачалася праца

над шматомным зборам беларускага фальклору. Пісьменнік працаваў у Акадэміі навук 25 гадоў і заўсёды клапаціўся аб падтрымцы беларускіх вучоных, прыкладаў намаганняў, каб больш людзей ішла па шляху навукі.

Дачка Пятра Глебкі Ларыса Пятроўна, якая прысутнічала на мерапрыемстве, самым дарагім падарункам для сябе назвала кнігі, атрыманыя ад бацькі, і ўспомніла гару дысертацый, што ён чытаў падчас працы ў Акадэміі навук: «Неяк маці сказала: «Што ты ўсё чытаеш, ты б сам абараніў дысертацыю». На што бацька адказаў: «Мне не трэба самому станавіцца вучоным, мне трэба, каб у Беларусі было многа вучоных».

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.
katsyalovich@viazda.by

Кантрамарка

ТАКОЕ КІНО

Культавыя героі Квенціна Таранціна і энергічны танец Афоні. Сцэна сыходу доктара ў «Люстэрку» Андрэя Таркоўскага і трукі Бруса Лі. Калі ад гэтага пераліку вам захацелася ў кіно — ідзіце ў тэатр.

ЧАГО ХОЧА МОЛАДЗЬ?

На пачатку восені ў Маскве прайшоў III маладзёжны тэатральны форум-фестываль «АРТМІГРАЦЫЯ». Мэта фестывалю — сабраць найлепшыя спектаклі, створаныя маладымі рэжысёрамі, што закончылі слынныя тэатральныя навучальныя ўстановы Масквы ды Санкт-Пецярбурга і не пабаяліся паехаць працаваць у рэгіёны Расіі. Глядзець іх збіраюцца не толькі маскоўскія глядачы, але і ўдзельнікі форуму з краін СНД, Балтыі і Грузіі, што ўмацоўвае ідэю творчай мабільнасці і наладжвання творчых кантактаў, закладзеную ў назву — «Артміграцыя».

Нагод для разваг пасля «Артміграцыі» ўзнікае шмат. Напрыклад, хочацца прымераць вопыт расійскага Саюза тэатральных дзеячаў да нашага тэатральнага працэсу: наколькі здольныя творча міграваць рэжысёры і акцёры пасля заканчэння Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў? Чым найперш стане такі вопыт для іх — шанцам праявіць сябе ў менш агрэсіўным канкурэнтным асяродку ці выпрабаваннем на стойкасць і крэатыўнасць у імклівай распрацоўцы жыццёвага плана «Як адсюль збегчы?»

Трапляе ў фокус увагі і пэўная змена цікавасці маладых рэжысёраў да драматургіі. У праграме «Артміграцыя-2014» выразна дамінавала сучасная расійская драматургія: чатыры спектаклі з пяці. Сёлета ж фестываль аб'яднаў спектаклі, пастанавы па культурных тэкстах савецкага самвыдату («Школа для дурняў» Сашы Сакалова і «Масква — Петушкі» Венядзікта Ерафеева), казку Карла Гоцы, новую драму Васіля Сігарава і сцэнар Квенціна Таранціна.

Аднак самай цікавай, на мой погляд, з'яўляецца выразная тэндэнцыя звароту маладых рэжысёраў да выкарыстання мовы кіно ў тэатры. І менавіта праз тыпалогію тэатральных кінавыказванняў хочацца раз-

Фота Андрэя Рудніцкага

глядзець усе пяць спектакляў асноўнай праграмы «Артміграцыя».

ШЭСЦЬ АДЦЕННЯЎ КРЫВІ

Нам вядома безліч прыкладаў, калі тэатральная п'еса становілася добрай кінастужкай. Адваротны парадак пераўтварэння, здавалася б, не такі характэрны для сучаснага мастацтва. Аднак у сучасным працэсе ўзаемадзеяння тэатра і кіно папулярнасць набываюць абодва варыянты. Тэатразнаўцы ўсё часцей адзначаюць такую рысу сучаснай драматургіі, як кінематаграфічнасць; часопіс «Искусство кино» з нумара ў нумар звяртаецца да сучаснага тэатральнага працэсу, разглядаючы яго праз «кінаоптыку». Іван Вырыпаеў увасабляе свае тэатральныя тэксты ў тым ліку і як кінарэжысёр. А Кірыл Сярэбранікаў ладзіць у «Гогаль-цэнтры» серыю пастановак паводле сцэнарыяў еўрапейскіх фільмаў (напрыклад, «Ідыёты» Ларса фон Трыера). У такім кантэксце зварот рэжысёра Сяргея Чэхава да кінадраматургічнага матэрыялу і пастаноўка ў Незалежнай тэатральнай кампаніі-лабараторыі «Асфальт-тэатр» (Новасібірск) спектакля паводле сцэнарыя дэбютнага фільма Квенціна Таранціна «Шалёныя сабакі» ўспрымаецца як працяг пэўнай традыцыі, уласцівай расійскаму тэатральнаму працэсу.

Шасцёра мужчын з мянушкамі-колерамі рабуюць ювелірную краму, але ў пэўны момант ідэальная схема злачынства дае збой і ўсё пачынае ісці не так. Паводле Таранціна гэта

значыць: з літрамі крыві, адрэзанымі часткамі цела і асаблівым гумарам. Сяргей Чэхаў захоўвае фірменны гаранцінаўскі стыль, заліваючы падлогу лужынамі штучнай крыві, і дакладна, да падрабязнасцяў касцюма, узнаўляе «Шалёныя сабакі» у прастору камернай чырвонацвяглянай пляцоўкі «Баярскіх палат».

Бадай, адзінае, што адрознівае спектакль ад фільма, — пачатак, які, на мой погляд, і з'яўляецца ключом да тлумачэння тэатральнага пераказу вядомай кінагісторыі. На пачатку героі ў звычайнай паўсядзённай вопратцы выходзяць да глядачоў і распавядаюць некалькі рэальных дваровых гісторый: дзе, што і як курылі; дзе і з кім біліся. Гэтымі гісторыямі яны нібыта сцвярджаюць сваю далучанасць да сусветнай хлапечыі супольнасці, у якой хлапечыя гульні, у прынцыпе, не змяняюцца, але зброя, на жаль, з драўлянай пераўтварэцца ў рэальную. Героі рыхтуюцца да рытуальнага пераказу гісторыі і імкнуцца, пераказваючы, не адыходзіць ад канона.

ТАК НЕ БЫВАЕ, АЛЕ БЫВАЕ

Вядомая тэатральная легенда сцвярджае, што Карла Гоцы прыдумаў свае слаўныя ф'ябы (тэатральныя казкі для дарослых) у выніку спрэчкі з драматургам Карла Гальдана, падчас якой імкнуўся давесці калегу: камедыя масак і досыць прости сюжэт, нягледзячы ні на якія змены часу і эпох, будучы мець поспех у глядачоў. Здаецца, пры выбары драматургічнага матэ-

рыялу рэжысёр Іван Арлоў кіраваўся падобнай гарэзліваасцю. І рэдкае глядацкае сэра не падпадзе пад абаянне спектакля «Крумкач» паводле п'есы Карла Гоцы, які Арлоў паставіў на сцэне новасібірскага тэатра «Глобус».

Мне здаецца, да месца тут будзе ўгадаць яшчэ адну легенду, кіношную. Пабачыўшы, як на паказ стужкі «Чужая Белая і Рабы» ў залу зганяюць салдат, каб запоўніць вольныя месцы, рэжысёр Сяргей Салаўёў паставіў перад сабой мэту: зняць такое папулярнае ў глядача кіно, каб у залу было не прабіцца. Культываю «Асу» Салаўёў, па яго ўласным сведчанням, стварыў паводле законаў індыйскага кіно. Іван Арлоў ва ўвасабленні «Крумкача» не супраціўляўся закону папулярнасці. Сюжэт ф'ябы падобны да галівудскай меладрамы? Значыць, на сцэне будзе Галівуд. З сапраўднымі цітрамі на пачатку і ў фінале спектакля. Саўндтрэкамі Дэвіда Боўі. Цытатамі з фільмаў Таранціна, братаў Коэнаў (так, незалежнаму кіно таксама знойдзецца месца ў тэатральным Галівудзе) і ўсіх, каго вы здолееце распазнаць. І выразна падкрэсленым пасылам фінальнай пятай часткі дзеяння «Так не бывае», але хвілін-энд па законах жанру непазбежны...

ПАКАЖЫ МНЕ ДАРОГУ ДА НАСТУПНАЙ ЦЫТАТЫ

Для адных эпоха постмадэрнізму скончылася, для іншых — нават і не пачыналася. Аднак, нягледзячы ні на што, адным з самых папулярных спосабаў узаемадзеяння кіно і тэатра застаецца выкарыстанне цытат. «Артміграцыя» сцвердзіла, што ў маладых рэжысёраў у пашане прамое цытаванне відэафрагмента. Часцей як зварот да калектыўнай свядомасці ці выяўлення архетыпічнага вобраза.

Так, напрыклад, у спектаклі «Гупёшка» Васіля Сігарава (рэжысёр Віктарыя Пячэрнікава, Калужскі абласны драматычны тэатр) адным з персанажаў стаў тэлевізар, на экране якога да пачатку дзеяння і часткова падчас дзеяння дэманстравалася нарэзка з самых вядомых праграм, тэлесерыялаў і фільмаў дзевяностых: «Каханне з першага погляду», «Кацячыя гісторыі», Брус Лі, Сярожа з поўным ротам «Мамбы» ды іншыя.

А ў спектаклі «Школа для дурняў» паводле рамана Сашы Сакалова (рэжысёр Максім Сакалоў, Пермскі тэатр юнага глядача) з дапамогай кінацытат часткова вырашаецца праблема ўвасаблення адмысловай рэальнасці, створанай пісьменнікам, дзе няма ні пэўнага часу, ні пэўнай прасторы, ні пэўнай асобы, якая іх апісвала б. І ўманціраваны ў дзеянне фрагмент фільма Андрэя Таркоўскага «Люстэрка», дзе Анатоль Саланіцын у ролі доктара сыходзіць па хвалістай траве, выглядае як першае знікненне з гэтай зямлі географ Навегава (потым ён знікне яшчэ раз) і ўдалае сцэнічнае ўвасабленне аднародных членаў сказа, якія так даспадобы Сашы Сакалову.

Пастаноўка «Масква — Петушкі» па Венядзікту Ерафееву (рэжысёр Дзяніс Азараў, Расійскі дзяржаўны акадэмічны тэатр драмы імя Фёдора Волкава), апроч культывага самавыдатаўскага тэксту, увасобленага ў хоры Венічак, прапануе глядачам кароткую гісторыю савецкага кінаалкагалізму. Дзеянне спектакля рытмізавана музычнымі нумарамі ў стылі кабарэ. На фоне экрана, дзе дэманструюцца фрагменты п'янак і іх наступстваў («Масква слязам не верыць», «Афоня» і г.д.), пад жывую музыку адзін з акцёраў выконвае песні кштальту «Alabama song» Брэхта і Вайля, якая шырокаму слухачу больш вядома ў выкананні «The Doors». Такім чынам, кінафрагменты адначасова спрацоўваюць як архетыпічныя вобразы, ствараюць пэўную ілюзію асаблівага цяжэння часу, неабходную для спектакля, і выступаюць элементамі сцэнаграфіі.

НОВАЕ КІНО Ў ТЭАТРЫ

Вядома, з'яўленне мовы кіно на тэатральнай сцэне не навіна. Безліч рэжысёраў карыстаюцца, напрыклад, экранам, відэапраекцыямі ці прынцыпамі кінамантажу. Аднак праграма «Артміграцыя», дзе «кінападабенства» пастаноўкі не з'яўлялася крытэрыем адбору, выявіла заўважнае выкарыстанне мовы экранна, заставіла задумацца пра істотнае абнаўленне адносінаў паміж кіно і тэатрам ды з увагай сачыць за далейшым развіццём падзей.

Алена МАЛЬЧЭўСКАЯ

Гараскоп стрыжак на кастрычнік

1 кастрычніка, чацвер. Устрымайцеся ад стрыжкі, могуць здарыцца непрыемнасці са здароўем.

2 кастрычніка, пятніца. Сёння выдатны дзень для стрыжкі і афарбоўвання. Вітаюцца смелыя эксперыменты, стварэнне лёгкіх прычосак, меліраванне і афарбоўванне.

3 кастрычніка, субота. Стрыжжа будзе ўдалай, асабліва парадзе вобраз з лёгкай і паветранай прычоскай.

4 кастрычніка, нядзеля. Стрыжжа валасоў проціпаказана ўсім, бо можа наклікаць непрыемнасці.

5 кастрычніка, панядзелак. Неспрыяльны час для стрыжкі і афарбоўвання валасоў.

6 кастрычніка, аўторак. Неспрыяльны дзень для стрыжкі валасоў.

7 кастрычніка, серада. Сёння цалкам прыдатны дзень для візіту ў цырульню, можна стрыгчы і афарбоўваць валасы, рабіць лячэбныя працэдур і пажыўныя маскі.

8 кастрычніка, чацвер. Гэты дзень таксама выдатна падыходзіць для наведвання цырульніка.

9 кастрычніка, пятніца. Стрыжжа ў гэты дзень зробіць валасы больш густымі і ўмацуе іх.

10 кастрычніка, субота. Добры дзень для аздараўлення валасоў. Стрыжжа зробіць іх пышнымі і густымі.

11 кастрычніка, нядзеля. Зробленая сёння прычоска будзе здольная ўзмацніць харызму сваёй уладальніцы, актывізуе яе асабістую энергетыку.

12 кастрычніка, панядзелак. Выдатны дзень для стрыжкі валасоў; новая прычоска прынясе здароўе вашым валасам і прывабнасць вам.

13 кастрычніка, аўторак. Спрыяльны дзень для стрыжкі і афарбоўвання валасоў. Стрыжжа прыцягне шчасце, палепшыць знешні выгляд.

14 кастрычніка, серада. Стрыжжа валасоў супрацьпаказана, пагражае непрыемнымі наступствамі.

15 кастрычніка, чацвер. Непрыдатны дзень для стрыжкі, бо з новай прычоскай вам пастаянна будзе здавацца, што вы недасканалыя.

16 кастрычніка, пятніца. Пасля стрыжкі ў гэты дзень валасы растуць даволі хутка, але іх якасць і структура не мяняюцца.

17 кастрычніка, субота. У выніку стрыжкі валасоў узрасце прывабнасць, вы будзеце падабацца людзям.

18 кастрычніка, нядзеля. Добры дзень для стрыжкі валасоў, пазногцяў і наогул догляду сваёй знешнасці.

19 кастрычніка, панядзелак. Новая прычоска будзе вельмі вам пасаваць і паспрыяе ўзмацненню асабістага абаяння, поспеху ў навакольных.

20 кастрычніка, аўторак. Сёння сатанінскія 9-я месяцовыя

суткі, стрыгчы валасы і афарбоўваць не рэкамендуецца.

21 кастрычніка, серада. Па тыбецкіх традыцыях гэта дзень, які спальвае. Рэкамендуецца ўстрымацца ад стрыжкі, бо гэта можа прыцягнуць да вас хваробы.

22 кастрычніка, чацвер. Нейтральны дзень для стрыжкі, ні на што не будзе ўплываць.

23 кастрычніка, пятніца. Пасля стрыжкі валасы будуць дрэнна падавацца ўкладцы.

24 кастрычніка, субота. Сёння ўстрымайцеся ад любых цырульніцкіх працэдур — вы наўрад ці атрымаеце добры вынік.

25 кастрычніка, нядзеля. Ад стрыжкі валасоў лепш адмовіцца. Затое вітаюцца ўсялякія працэдур догляду: пажыўныя і ўмацавальныя маскі, апалосканне травянымі настоямі.

26 кастрычніка, панядзелак. Стрыжжа ў гэты дзень паскорыць рост валасоў са страй іх якасці, а значыць, час неспрыяльны для стрыжкі.

27 кастрычніка, аўторак. Калі ў гэты дзень састрыгчы канцы валасоў, то тым самым можна зняць лішні груз, непатрэбную інфармацыю.

28 кастрычніка, серада. Дзень спрыяльны для стрыжкі, аднаўлення пашкоджаных валасоў.

29 кастрычніка, чацвер. Стрыжжа пойдзе вам на карысць і будзе спрыяць аздараўленню і гарманізацыі ўзаемаадносін са светам, калі вы не запланавалі вялікіх перамен.

30 кастрычніка, пятніца. Неспрыяльны дзень для стрыжкі. Яна можа парушыць энергетычны баланс, а таксама справакаваць праблемы са здароўем.

31 кастрычніка, субота. Сёння яшчэ адзін неспрыяльны дзень для стрыжкі, ад афарбоўвання таксама лепш устрымацца.

ад Янкі Крука і Аксаны Катовіч

АМУЛЕТ — прадмет, які звычайна насілі пры сабе. Яго асноўнае прызначэнне — засцерагаць чалавека ад нячыстай сілы, ад кепскага вока, сурокаў, хвароб.

◆ Нашы продкі выраблялі амулеты з воўчых або мядзведжых іклаў, поўсці або скуры гэтых драпежнікаў. Лічылася, што чалавека з такім абярэгам ніколі не крапе ні лапа мядзведзя, ні ікол воўка.

◆ Надзейным амулетам лічылі кавалачак пупавіны або дзіцячай «сарочкі» — часткі каляяплоднай тканкі, якая выходзіла разам з нованароджаным.

◆ З часоў пашырэння хрысціянства кола амулетаў значна пашырылася. Да іх сталі адносіць ладанкі — невялікія ёмістасці або мяшэчкі, у якіх захоўвалі ладан, воск, невялікую часцінку мошчаў святых і г.д. Адным з найбольш пашыраных і моцных абярэгаў пачалі лічыць крыж.

◆ Сярод усходніх славян самым распаўсюджаным абярэгам амулетам была чацвярговая соль. З тканіны чырвонага колеру шылі невялікі мяшэчак, у які сыпалі некалькі драбінак солі, асвячонай «на сямі вятрах», г.зн. пастаўленую пад зоры ў ноч з серады на Чысты чацвер на Перадвельікодным тыдні.

◆ Шэраг раслін, хутчэй за ўсё за іх пякучы характар або рэзкі пах эфірнага масла, таксама лічылі моцным сродкам засцярогі ад нячыстай сілы: напрыклад, часнок, цыбулю, горкі перац, лісткі крапівы, якія насілі пры сабе.

◆ Амулеты дазвалялася перадаваць у спадчыну.

◆ Амулеты выкарыстоўвалі не толькі для перасцярогі дзяцей і дарослых людзей, але і для свойскай жывёлы, птушак.

◆ Для свойскай жывёлы надзейным абярэгам лічылі звяночак, які вісеў на шыі, вянок з траў, які чаплялі на рогі ў святочныя дні.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.11	18.47	11.36
Віцебск	7.01	18.36	11.35
Магілёў	7.01	18.37	11.36
Гомель	6.56	18.34	11.38
Гродна	7.26	19.02	11.36
Брэст	7.26	19.04	11.38

Месяц

Апошняя квадра 4 кастрычніка. Месяц у сузор'і Блізнят.

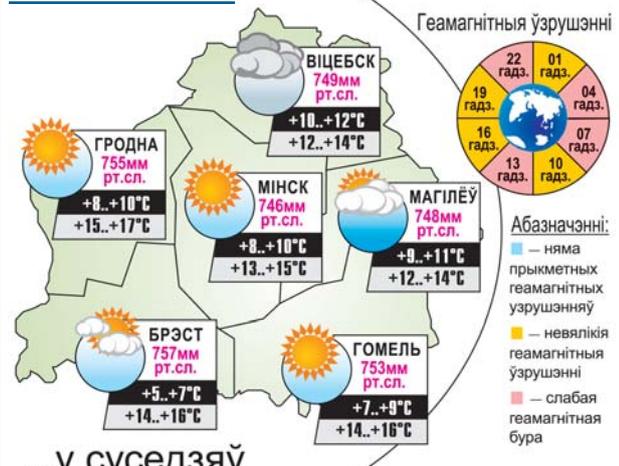
Імяніны

Пр. Ірыны, Софіі, Барыса, Веньяміна, Міхаіла, Уладзіміра. К. Дануты, Тэрэзы, Ігара, Марка.

Фота Аляксандра ШАБЛЮКА.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА +15...+17°C	КІЕЎ +16...+18°C	РЫГА +15...+17°C
ВІЛЬНЮС +13...+15°C	МАСКВА +14...+16°C	С.ПЕЦЯРБУРГ +13...+15°C

Даты

Падзеі

Людзі

1 КАСТРЫЧНІКА

1754 год — нарадзіўся Павел I, расійскі імператар (1796-1801). Сын Пятра III і Кацярыны II. Праводзіў палітыку ўмацавання самадзяржаўя. Узмацніў паліцэйскую апеку над прыватным жыццём усіх слаёў насельніцтва. Абмежаваў дваранскае самакіраванне, распачаў некаторыя меры па абмежаванні прыгоннага права. Быў прыхільнікам каталіцызму, таму прыпыніў перавод уніятаў у праваслаўе, даў магчымасць каталіцызму і езуітам пашырыць свой уплыў. Рэгламентаваў кіраванне і судаводства ў Беларусі па Статуце ВКЛ 1588 г. Спыніў практыку раздачы ў прыватныя рукі казённых зямель. Забіты ў выніку палацавага перавароту, на прастол быў узведзены яго сын Аляксандр I.

1881 год — нарадзіўся Уільям Боінг, амерыканскі самалётбудульнік, заснавальнік авіябудульнічай кампаніі. Спачатку, як і яго бацька, Уільям займаўся дрэвапрацоўчым бізнесам. У 1908 годзе, даведаўшыся аб першым з'ездзе амерыканскіх авіятараў у Лос-Анджэлесе, Боінг накіраваўся туды — і на ўсё жыццё «захварэў» на авіяцыю. Наступныя пяць гадоў гэта было проста захапленне. У студэнцкім клубе ён пазнаёміўся з «братам па крыві» — былым военным мараком Джорджам Конрадам Вестэрвельтам, які скончыў курсы авіянаўтыкі пры Масачусецкім тэхналагічным інстытуце. Прыяцелі вывучылі ўсе канструкцыі авіяпланаў, якія былі ў той час, і нават здзейснілі рызыкавы палёт на адным з іх, выпушчаным кампаніяй амерыканскага піянера авіяцыі Кёртыса. Месца для пасажыра на гэтым біплане было прадугледжана на крыле. Успамінаючы пра свой першы палёт, Боінг прызнаваўся, што так і не атрымаў адказу на пытанне, што дазволіла яму ўтры-

мацца на гэтым крыле. Свой першы самалёт Боінг падняў у паветра ў 1916 годзе. А неўзабаве ён зарэгістраваў сваю Boeing Airplane Company. У 1917-м карпарацыя налічвала... 28 штатных супрацоўнікаў — пілотаў, інжынераў-канструктараў, цесляроў і швачак. Дзве апошнія прафесіі былі вельмі важнымі: лятальныя апараты ўяўлялі сабой тады канструкцыю з драўлянага фюзеляжа і палатняных крылаў на драўляных рамах — «жалеза» заставалася на долю матора і шасі. Вядучыя пілоты-выпрабавальнікі атрымлівалі ў Боінга па некалькі сотняў долараў у месяц, што па тых часах было зусім нядрэнна. А калі справы ў кампаніі ішлі так сабе, яе прэзідэнт пакрываў расходы з уласных сродкаў. Праз год колькасць работнікаў перавысіла тры сотні. Вырашальную ролю ў такім імклівым росце адыграла Першая сусветная вайна. Сам Боінг доўгі час быў прэзідэнтам кампаніі, а затым і старшынёй савета дырэктараў. У апошнія гады ён адышоў ад спраў і заняўся развядзеннем коней.

1940 год — 75 гадоў таму нарадзіўся (г.п. Капаткевічы Петрыкаўскага раёна) Валеры Гур'евіч Ціхіня, беларускі вучоўны-юрыст, доктар юрыдычных навук (1985), прафесар (1987), член-карэспандэнт НАН Беларусі (1994), заслужаны юрыст Беларусі (1990). Аўтар каля 370 навуковых прац, у тым ліку 67 манаграфій. Даследаванні прысвечаны ўдасканаленню нацыянальнага заканадаўства. Прымаў удзел у падрыхтоўцы законапраектаў (праект Грамадзянскага кодэкса, праект Кодэкса законаў аб працы і інш.). Асноўны навуковы напрамак — праблемы фарміравання дэмакратычнай прававой дзяржавы ў Рэспубліцы Беларусь, міжнароднае прыватнае права, грамадзянскі працэс.

Было сказана

Віктар ШНІП, паэт, перакладчык:

Як дуб за жвір трымаецца карэннем,
Так Беларусь стаіць на курганах.

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ У КАСТРЫЧНІКУ

1, чацвер, 13.00 — 21.30	18, нядзеля, 12.00 — 21.00
3, субота, 19.30 — 24.00	20, аўторак, 22.00 — 24.00
5, панядзелак, 15.30 — 24.00	21, серада, 0.00 — 3.30
6, аўторак, 0.00 — 10.30	23, пятніца, 6.30 — 8.00
7, серада, 22.30 — 24.00	24, субота, 14.00 — 24.00
8, чацвер, 0.00 — 18.00	25, нядзеля, 0.00 — 8.30
9, пятніца, 23.00 — 24.00	26, панядзелак, 15.00 — 24.00
10, субота, 0.00 — 21.30	
11, нядзеля, 2.00 — 10.30	27, аўторак, 0.00 — 8.00
13, аўторак, 4.30 — 23.00	28, серада, 0.00 — 17.30
15, чацвер, 3.00 — 24.00	29, чацвер, 1.30 — 8.30
16, пятніца, 0.00 — 11.30	31, субота, 0.00 — 5.00

УСМІХНЕМСЯ

Бабкі каля пад'езда не распазналі ў дзяўчыне новую пашталёнку і засталіся без пенсіі за верасень.

— А ну паглядзі, які выдатны гэты свет, як ззяе сонца, як людзі ўсміхаюцца табе...

— Таварыш лейтэнант, перастаўце адзіраць таніроўку!

Калі купляць майкі на памер меншы, то можна эканоміць на прасаванні.

Старшынёй таварыства аматараў сіямскіх кошак па традыцыі пры-

значаецца найбольш падрапаны член грамадства.

— Ты асёл.
— Што-о-о?!
— Тады назаві дзве галосныя ў слове «зіма».
— І, а...
— А казаў, што не асёл!

